Povezovanje turističnih potencialov Spodnje Savinjske doline

STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA SSD

2023 – 2028

avgust 2023

Strategija razvoja turizma Spodnje Savinjske doline 2023 – 2028

Avtorji: mag. Jolanda Ivanuša, Jaka Strojanšek, Mirjana Bevanda

Kraj in datum: Žalec, avgust 2023

Naziv projekta: Povezovanje turističnih potencialov Spodnje Savinjske doline

Akronim projekta: PTP SSD

Partnerji pri projektu: Lokalna akcijska skupina Spodnje Savinjske doline, Občina Braslovče, Občina Polzela, Občina Prebold, Občina Tabor, Razvojna agencija Savinja, Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko, Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec

Naložbo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija.

KAZALO

SEZNAM KRATIC 6

UVOD 7

1. NAČRT RAZVOJA IN TRŽENJA TURIZMA V DESTINACIJI SSD 8

1.1. Namen in cilj vzpostavitve destinacije Spodnja Savinjska dolina (SSD) 8

1.2. Vizija in poslanstvo Slovenije na področju turizma, trajnostne rasti in digitalizacije ... 9

1.3. Vizija in poslanstvo destinacije Spodnja Savinjska dolina 12

1.4. Celostna grafična podoba (CGP) destinacije SSD 13

1.5. Identiteta destinacije Spodnja Savinjska dolina skozi slogan 15

1.6. Metode dela oblikovanja strateškega dokumenta destinacije SSD 16

2. TRENDI NA PODROČJU RAZVOJA TURIZMA 19

2.1. Ključni trendi na strani povpraševanja 20

2.2. Ključni trendi na strani ponudbe 21

3. ANALIZA IN IZHODIŠČA OBČIN ZA SKUPNO DESTINACIJO SSD 23

3.1. Analiza stanja destinacije SSD glede na slovenski prostor 23

3.2. Analiza stanja turizma destinacije SSD 29

3.2.1. Turistična infrastuktura - dostopnost 30

3.2.2. Naravna in kulturna dediščina 31

3.2.3. Gastronomija 34

3.2.4. Dogodki in prireditve 34

3.2.5. Nastanitve in število nočitev turistov v destinaciji SSD 35

3.3. SWOT analiza formiranja destinacije SSD 37

4. KLJUČNI KAZALNIKI USPEŠNOSTI V DESTINACIJI SSD 39

4.1. Kvantitativni strateški cilji in kazalniki 39

4.2. Kvalitativni strateški cilji in kazalniki 40

5. RAZVOJ TURISTIČNE PONUDBE V DESTINACIJI SSD 45

5.1. Nacionalna in makrodestinacijska izhodišča 45

5.1.1. Nacionalna izhodišča 46

5.1.2. Makrodestinacijska izhodišča 47

5.2. Izhodišča razvoja turistične ponudbe destinacije SSD 49

5.2.1. Produkti v destinaciji SSD 50

5.2.2. Doživetja in potenciali za razvoj doživetij SSD 52

6. SMERNICE ZA RAZVOJ TURIZMA V DESTINACIJI SSD 54

6.1. Predlog operativnih ciljev in ukrepov na ravni menedžmenta TD SSD 54

6.1.1. Ključni deležniki na področju razvoja turizma SSD 55

6.1.2. Formiranje DMO 56

6.1.3. Fazi operativnih ukrepov na ravni TD SSD 57

6.2. Smernice za učinkovito izvajanje strategije razvoja turizma destinacije SSD 58

7. PROMOCIJA TURISTIČNE DESTINACIJE SSD 59

8. LITERATURA IN VIRI 60

9. PRILOGE 62

SLIKE

Slika 1: Pojasnilo vizije SST 2022-2028 10

Slika 2: 7 vrednot, ki odražajo identiteto SSD 12

Slika 3: Logotip destinacije SSD_slovenska in angleška različica 14

Slika 4: Umeščenost območja Spodnje Savinjske doline v slovenski prostor 24

Slika 5: Kazalniki indeksa razvojne ogroženosti v Savinjski regiji 25

Slika 6: Delež prebivalstva po občinah SSD, 2023 28

Slika 7: Matrika produktov slovenskega turizma (MPST) 48

TABELE

Tabela 1: Svetovni trendi v turizmu, pomembni za Slovenijo 20
Tabela 2: Koeficient razvitosti občin za leti 2022 in 2023 26
Tabela 3: Preglednica površin teritorialne enote 27
Tabela 4: Število prebivalcev po spolu in občinah SSD 28
Tabela 5: Delež območij Natura 2000 po občinah SSD 32
Tabela 6: Število prihodov turistov in nočitev v SSD 36
Tabela 7: Kazalniki uspešnosti (KPI-ji) destinacije SSD 41
Tabela 8: Značilnosti in opredelitve makro destinacije Termalna Panonska Slovenija 48
Tabela 9: Razvoj produktov v destinaciji SSD 50
Tabela 10: TOP 5 doživetij destinacije Spodnja Savinjska dolina 51
Tabela 11: Razvojni sklop doživetij v destinaciji SSD 53

SEZNAM KRATIC

CGP / Celotna grafična podoba

KPI / ključni kazalniki uspešnosti (ang. *Key performance indicators*)

LAS SSD / Lokalna akcijska skupnost Spodnje Savinjske doline

METAVERSE / 3D virtualni svet, do katerega se lahko dostopa prek naglavnih VR očal ali holografskih prikazovalnikov

NFT-ji / nezamenljivi žetoni (ang. *Non-Fungible Tokens*) oz. posebna vrsta kripto-sredstev. Z njimi se lahko dokazuje lastništvo in trguje. V turizmu so novos: NFT-ji, unikatni spominki

Projekt PTP SSD /Projekt Povezovanje turističnih potencialov Spodnje Savinjske doline

RA Savinja / Razvojna agencija Savinja

SLR LAS SSD / Strategija lokalnega razvoja Lokalne akcijske skupnosti SSD

SSD / Spodnja Savinjska dolina

SST 2022-2028 / Strategija slovenskega turizma 2022-2028

STO / Slovenska turistična organizacija

STR SSD 2023-2028 / Strategija turističnega razvoja Spodnje Savinjske doline 2023-2028

SUE / Slovenia Unique Experiences

SWOT analiza / Strengths (prednosti), Weaknesses (slabosti), Opportunities (priložnosti) in Threats (tveganja) analiza

TA / Turistična agencija

TC / Trženjski cilj

TD / Turistično društvo

TD SSD / Turistična destinacija Spodnja Savinjska dolina

TIC / Turistično-informacijski center

TK / Turistična kmetija

U / Ukrep

ZSST / Zelena shema slovenskega turizma

UVOD

»*Če hočeš hiteti, pojdi sam. Če hočeš priti daleč, pojdi v skupini*.« pravi znani pregovor. Formiranje destinacije Spodnja Savinjska dolina je osredotočeno na izziv poti, ki vodi daleč in na tej poti soustvarjanja odlične lokalne turistične zgodbe navdušiti globalno.

Kot posameznik ima vsaka občina Spodnje Savinjske doline navdihujoče zanimivosti, naravne in kulturne danosti, izziv pa predstavljajo infrastrukturne in nastanitvene vrzeli, ki so za trajnostni razvoj turizma ključne. Zato je združitev, v soustvarjanje celovite destinacijske zgodbe Spodnje Savinjske doline še posebej dolgoročno pomembna. Skupaj bodo izzivi lažje premagljivi, kontrast turističnih doživetij bo celovitejši, atraktivnejši, dolgoročno bo skupni marketing doprinesel k večjemu dosegu in prepoznavnosti celotne Spodnje Savinjske doline, če smo malo drzni, kar Savinjske regije. Pomembno povezovanje turističnih potencialov in poglobljeno sodelovanje lokalnega prebivalstva, institucij, javno-gospodarskega sektorja, pa bo s tem dobilo priložnost, da se izrazi v vsej svoji vrednosti, kar je mogoče, le v skupnem soustvarjanju.

Strateški dokument je sestavljen iz dveh delov. *V prvem delu* smo opredelili, zakaj se je Spodnja Savinjska dolina- dolina zelenega zlata, odločila za skupno destinacijsko pot, kakšne cilje si je zastavila in kakšen odnos ima do turizma lokalno prebivalstvo in deležniki turizma. V nadaljevanju analize smo skozi statistične analize in izvedene delavnice prišli do izhodišč, kakšno je stanje primarne in sekundarne infrastrukture v destinaciji Spodnja Savinjska dolina ter izvedli SWOT analizo.

V drugem delu smo izpostavili kazalnike uspešnosti, ki jih bomo destinacijsko spremljali skozi pet letno strateško obdobje. Posebej smo izpostavili izhodišča, ki so vodila do nabora turistične ponudbe, njenih produktov in potencialnih doživetij, ki jih je smiselno razvijat in skozi hmeljarsko- pivovarsko tradicijo odražajo identiteto destinacije ter nagovarjajo v kolesarjem prijazno dolino zelenega zlata. S smernicami za razvoj destinacijskega turizma in organiziranosti ter startom promocije, s prvim skupnim destinacijskim E-katalogom, pospremimo destinacijo Spodnja Savinjska dolina na njeno svetlo pot.

1. NAČRT RAZVOJA IN TRŽENJA TURIZMA V DESTINACIJI SSD

Povezovanje in sodelovanje občin Spodnje Savinjske doline (občina Žalec, občina Vransko, občina Prebold, občina Polzela, občina Tabor in občina Braslovče) , zavezano trajnostnemu delovanju, je za razvoj turistične destinacije Spodnja Savinjska dolina priložnost, da poveže vse razpršene deležnike (lokalni ponudniki turističnih produktov, nastanitev, dogodkov, prireditev, naravno in kulturno dediščino destinacije) v celovito prepoznavnost turističnih doživetij Spodnje Savinjske doline na turističnem trgu nacionalno in širše. Tako slabost trenutno nepovezanih turističnih potencialov občin spremenimo v priložnost skupne destinacije Spodnja Savinjska dolina – dolina zelenega zlata.

Zakaj dolina zelenega zlata? Tradicija hmeljarstva in pivovarstva je zeleno srce Spodnje Savinjske doline, ki z izjemno bogato naravno in kulturno dediščino, ponudbo ter raznoliko pokrajino in razvejanimi zanimivimi, že zastavljenimi kolesarskimi potmi po cestišču in izven med hmeljišči, predstavlja priložnost za razvoj kolesarjem prijazne destinacije.

1.1. Namen in cilj vzpostavitve destinacije Spodnja Savinjska dolina (SSD)

Namen strategije destinacije SSD je spodbujanje povezovanja, sodelovanja lokalnih deležnikov (nastanitve, gostinske storitve, lokalni prevozi, ponudniki lokalne hrane, atrakcije ipd.) in s tem zaokrožanja učinkov trajnostnega razvoja tako socialnega, okoljskega in ekonomskega vidika.

Cilj in prednost celovite destinacije SSD je ravno v tem, kljub razpršeni ponudbi po Spodnji Savinjski dolini zagotovimo konstantno kakovost storitev in doživetja s pristnim lokalnim pridihom.

Za obiskovalce in turiste destinacije Spodnja Savinjska dolina si želimo, da destinacijo SSD in 5 zvezdična doživetja SSD začutijo z glavnima dvema zvezdicama – odsevom zaupanja v nas.

1.2. Vizija in poslanstvo Slovenije na področju turizma, trajnostne rasti in digitalizacije

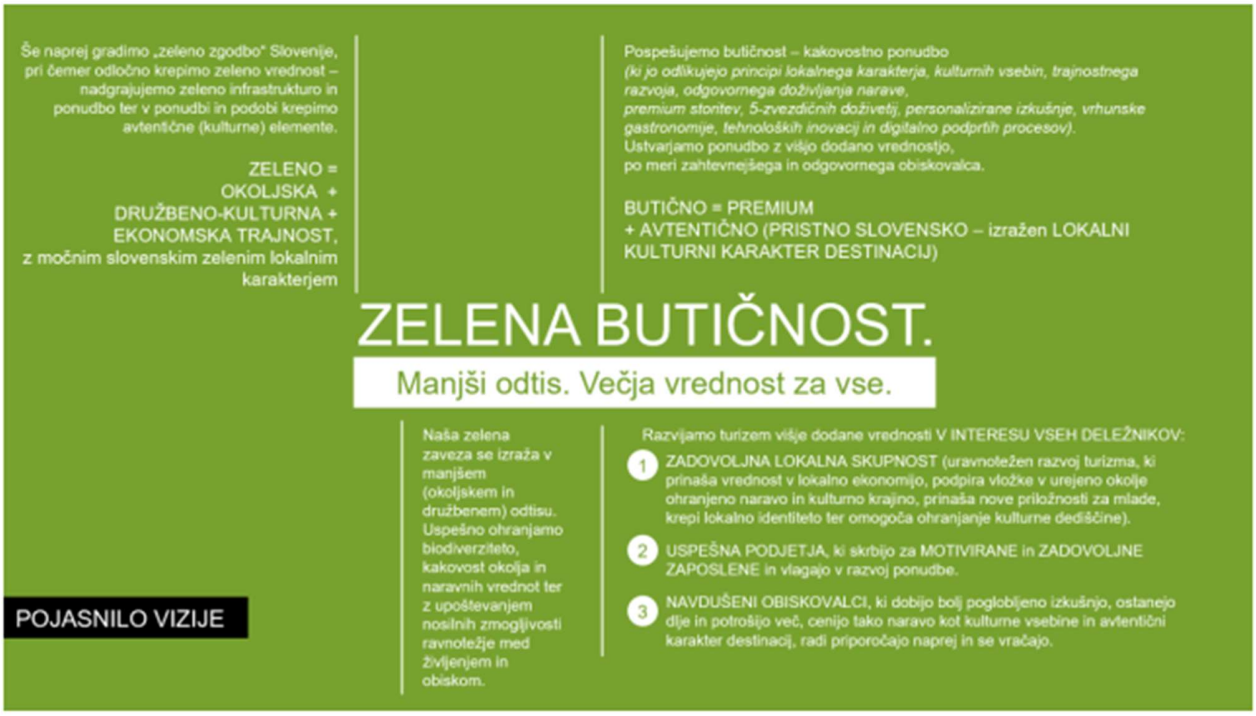
Slovenija razvija uravnotežen zelen butični turizem višje kakovosti in z manjšim odtisom, ki je generator vrednosti, pospeševalec trajnostnega razvoja, urejenega okolja in cvetoče kulture, z multiplikativnimi učinki za vse. Slovenija je dober in ponosen gostitelj ter skrbni upravitelj in varuh naše narave, kulture in skupnosti za zadovoljne prebivalce, motivirane zaposlene in navdušene obiskovalce ter za naše zanamce (SST 2022–2028).

Vizija in poslanstvo razvoja slovenskega turizma:
»ZELENA BUTIČNOST. Manjši odtis. Večja vrednost za vse.«

Pomembno je zavedanje vrednosti lastnih danosti in lokalnega (avtentičnega) karakterja. Zaveza ostaja pomen trajnostnega delovanja, skrbno, temeljito, poglobljeno, povezano, kakovostno in inovativno. Poudarek je na še bolj poglobljenem sodelovanju in povezovanju ter krepitvi lokalnih skupnosti, regij in n Slovenije kot celote.

POSLANSTVO deležnikov slovenskega turizma je s tem dvig dodane vrednosti ter da v zastavljenem strateškem obdobju sledimo strategiji *Nekaj več in veliko bolje*, ki je usmerjena v zmerno povečanje obsega kapacitet in fizičnih kazalnikov razvoja, predvsem pa v znaten dvig kakovosti in konkurenčnosti ter ustvarjanje večje vrednosti za vse. (Strategija slovenskega turizma 2022–2028, str. 12).

Slika 1: Pojasnilo vizije SST 2022-2028

Vir: SST 2022–2028, str. 130

S tem se za doseganje vizije slovenskega turizma razvoj turizma strateško usmerja v ciljno tržno pozicioniranje zelene butične destinacije za individualnega odgovornega gosta, ki ceni naravo, zdravje, kulturna doživetja in avtentični karakter lokalnih skupnosti. Zelo pomemben faktor je upoštevanje trajnostnih vidikov, valorizacije kulturne identitete, učinkovite digitalne preobrazbe in vseh omejitvenih dejavnosti (SST 2022–2028, str.131).

Vizija in poslanstvo digitalne preobrazbe slovenskega turizma

»*Turizem so ljudje, ampak ljudje uporabljajo tehnologijo in digitalna preobrazba bo postala del prihodnjega turističnega razvoja,*« je na svojem predavanju povedala dr. Ljubica Knežević Cvelbar.

Namreč, z digitalno preobrazbo se ob enem dogaja močan preskok v razmišljanju in doživljanju turizma, kot panoge. Digitalna preobrazba temelji na opremi in kadrih (je doprinos kadrom in ne zamenjava zanje, kar je pomislek pogosto), informacijskih sistemih, spremembi organizacijske strukture ter kulture ali miselnosti, kot že rečeno. Doprinaša dodani vrednosti, zmanjša negativne vplive turizma na okolje in personalizira doživetje gosta.

Vizija strategije digitalne preobrazbe slovenskega turizma je naslednja:

»Slovenija postane vzorčni primer pametne destinacije, ki krepi in spodbuja razvoj trajnostnih, butičnih, personaliziranih in inovativnih doživetij.«

(Strategija digitalne preobrazbe slovenskega turizma 2022–2026, str. 11)

POSLANSTVO STRATEGIJE DIGITALNE PREOBRAZBE je opolnomočimo deležnike za podatkovno podprto odločanje, povečati dodano vrednost, konkurenčnost in odpornost turizma, zagotoviti trajnostno preobrazbo, personalizirati doživetja za gosta, izboljšati znanje in digitalne kompetence zaposlenih ter zagotavljati višjo kakovost bivanja za lokalno prebivalstvo. (Strategija digitalne preobrazbe slovenskega turizma 2022–2026, str. 19).

Eden izmed osmih kvantitativnih strateških ciljev Strategije digitalne preobrazbe slovenskega turizma 2022–2028 je tudi, da se 75 % vodilnih destinacij vključi v indeks digitalne zrelosti turizma.

Celovito uvajanje pametne digitalizacije v slovenski turizem je neizogibno, če želimo nadaljevati z izboljšanjem in nadgradnjo kakovosti, ugotavljajo snovalci SST 2022–2028.

Digitalizacija mora biti usmerjena v celostno povezovanje vseh obstoječih in novih informacijskih, rezervacijskih in statistično-podatkovnih baz ter naj bo vodena s ciljem učinkovite podpore poslovanju, trženju, spremljanju, načrtovanju, upravljanju tokov in prihodnjem usmerjanju razvoja turizma.

V nastalem dokumentu SRT SSD 2023-2028 celostno sledimo ciljem Strategije slovenskega turizma 2022–2028 in Strategije digitalne preobrazbe slovenskega turizma 2022–2026. Dokument je tako usklajen s strateškimi dokumenti na nacionalni in ravni EU.

1.3. Vizija in poslanstvo destinacije Spodnja Savinjska dolina

V sklopu projekta Povezovanje turističnih potencialov Spodnje Savinjske doline (PTP SSD), je bilo na izvedeni delavnici, dne 12.1.2023, ki je bila fokusno namenjena vzpostaviti temeljev CGP-ja destinacije SSD, izpostavljeno 7 vrednot, ki se zrcalijo skozi vizijo in poslanstvo destinacije v nastanku.

Slika 2: 7 vrednot, ki odražajo identiteto SSD

7 IZBRANIH VREDNOT, kot odraz identitete SSD

(konsenz skupinskega dela, 1. delavnica projekta PTP SSD)

- srčnost (domačnost, prijaznost, gostoljubje)
- trajnost
- zavezanost tradiciji (avtentičnost)
- inovativnost
- raznolikost (pokrajine in aktivnosti)
- dostopnost
- varnost

Vir: LAS SSD, projekt PTP SSD (delavnice)

S tem se tudi VIZIJA destinacije odraža skozi srčnost, zavezanost zelenemu, trajnostnemu turizmu, avtentičnost, prijaznost, strast do tradicije, butičnost, varnost, okoljsko odgovornost, skrb za zdravje, medgeneracijsko sožitje, dobrobit lokalnega prebivalstva in obiskovalcev /turistov, pristnost, inovativna prisrčnost,…

VIZIJA DESTINACIJE SSD

(P)ostati trajnostna hmeljarska in pivovarska prestolnica Slovenije, kolesarjem ter pohodnikom prijazna destinacija, z bogato avtentičnostjo naravne in kulturne dediščine in destinacija, ki preseneti z raznolikostjo in obenem povezanostjo doživetij, ki jih odraža savinjska srčnost doline zelenega zlata.

1.4. Celostna grafična podoba (CGP) destinacije SSD

Pri ustvarjanju CGP-ja destinacije je bila upoštevana izraznost identitete SSD skozi logotip, barvno shemo in tipografijo (sporočilnost logotipa) ter slogan (podrobneje predstavljen v poglavju 1.5). Za izdelavo CGP-ja destinacije je bil izbran zunanji izvajalec April 8, digitalna agencija d.o.o., ki je celostno podobo pripravil v sklopu izdelave kataloga E-kataloga destinacije SSD.

Za destinacijski logotip Spodnja Savinjska dolina so bili upoštevani komentarjev in želena rešitev (obrnjene kobule navzdol), kot opredeljeno na delavnici projekta PTP SSD, dne 12.1.2023 in podanih komentarjih znotraj ankete.

Namreč, v januarju 2023 je bila zvedene tudi spletna anketa glede imena destinacije in opcije slogana. Poslana je bila vsem šestim županom in partnerskim občinam destinacije SSD ter javno objavljena na Facebook strani turizma Žalec. Med štirimi variantami je bil izbran logotip, s korekcijo obrnjene kobule in potrjen s strani vseh šestih županov partnerskih občin.

Logotip zajema vse karakteristike odličnega logotipa: preprostost, relativnost, nepozabnost, brezčasnost in vsestransko prilagodljivost.

Predstavlja povezavo med hmeljem, pivom, dolino, reko in šestimi občinami. Kobula hmelja, ki predstavlja središče našega simbola je postavljena v krogu nad centrom in ima 6 lističev, ki predstavljajo 6 združenih občin v skupno destinacijo.

Slika 3: Logotip destinacije SSD_slovenska in angleška različica

Vir: ZKŠT Žalec, Celostni priročnik CGP destinacije SSD (oblikovanje April 8, 2022)

V negativu lističi hmelja prikažejo obris hribov in doline, skozi center katere se vije krivulja, ki je interpretirana kot reka ali kolesarska pot skozi dolino. Z vijugo so ponazorjene krivulje reke, dolge ceste, kolesarskih poti oziroma z drugimi besedami pot do hmelja.

Z barvno shemo so opredeljene barve, ki se ujemajo z glavno barvo – zlatkasto rumeno, ki ponazarja barvo piva (zelenega zlata) in zeleno barvo, ki ponazarja hmelj in bogato zeleno naravo, prefinjenost in eleganco. Zlatorumena in zelena kombinacija ponazarjata tradicijo in zgodovino. K glavnima barvama je dodana še svetlejša zelena, ki bolj pooseblja hmelj, ter odtenek sive za vse svetlejše variacije logotipa.

Celovita obrazložitev v priročniku CGP SSD (priloga k SRT SSD 2023-2028).

1.5. Identiteta destinacije Spodnja Savinjska dolina skozi slogan

Skozi snovanje destinacijske zgodbe in uresničevanja projekta PTP SSD se je ves čas prepletalo razmišljanje vseh deležnikov, o definiranju identitete Spodnja Savinjska dolina, o tem, kaj jo dela edinstveno, posebno in unikatno? Na vprašanje, kaj posameznik pomisli ob imenu Spodnja savinjska dolina so izstopali odgovori: hmelj, dolina hmelja, zelena, Savinja. Vedno znova smo se vračali k preprosti definiciji, da je Spodnja savinjska dolina- preprosto Dolina zelenega zlata.

SPODNJA SAVINJSKA DOLINA – DOLINA ZELENEGA

Da te preproste tri besede: DOLINA – ZELENO ZLATO zaokrožajo utrip destinacije in vse kar se v njej dogaja je stkano iz esencialne zgodbe in življenja Savinjčanov, ki jim je hmelj od nekdaj predstavljal gospodarski in kulturno zgodovinski razvoj. Na eni strani vir preživetja, na drugi strani bogato socialno, kulturno dogajanje. Danes predstavlja pridelava hmelja v Spodnji Savinjski dolini za Slovenijo pomemben doprinos. Namreč, avtohtoni *Savinjski golding* velja za svetovno priznano odlično vrsto hmelja. Prav tako je po pridelavi hmelja Slovenija četrta v Evropi in šesta na svetu ter izvozi 99 % pridelka hmelja, ki se uporabi za proizvodnjo piva. Manjši del še v farmacevtski in kozmetični industriji ter za pripravo čajnih mešanic.)

Hmeljarstvo in s tem tudi pivovarstvo se odraža v inovativnih zgodbah mikropivovarjev Spodnje Savinjske doline (Prva fontana piv na svetu – odprta prva *Fontana piv Zeleno zlato* v Žalcu, leta 2016), Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva navdušuje z VR zgodbo, vse pogosteje se inovativnost z uporabo hmelja in piva izraža tudi kulinariki (jedi Zeleno zlato), kozmetiki (številni inovativni lokalni proizvajalci) in ohranja svojo »živost« v tradicionalnih etnoloških prireditvah (Dan hmeljarjev v Braslovčah, ohranjanje etnoloških običajev, kot hmeljarski likof, izbor hmeljarske princese in starešine, številni zabavni ter družabni dogodki, kot Kriglfest, odprtje in zaključek fontane, Clefovi družabni poletni večeri, idr. Iskrena pripadnost žlahtni zeleno zlati rastlini se kaže v kontinuiteti nadgradnje doživetij, ki celovito zaokrožajo vso destinacijo SSD.

Kot zanimiva izpeljanka slogana v marketinške namene je na delavnici med snovalci destinacijskega turizma nastala sledeča izpeljanka, ki omogoča ustvarjalne opcije:

»*Aktivnost*« je zlato. Zeleno zlato…

»*Srčnost*« je zlato. Zeleno zlato…

»*Trajnost*« je zlato. Zeleno zlato...

Dolina zelenega zlata s tem, ne le, da ohranja avtentičnost, (p)ostaja prepoznavna, atraktivna, edinstvena destinacija, ki opozarja nase in izraža turistični potencial, ki s povezanostjo doživetij ponosno doprinaša mozaiku gradnje odličnih trajnostnih in zanimivih destinacijskih zgodb slovenskega turizma.

1.6. Metode dela oblikovanja strateškega dokumenta destinacije SSD

Ideja po destinacijskem povezanem sodelovanju občin Spodnje Savinjske doline je tlela že nekaj let. Pobudo za skupno operacijo, ki bo naslavljala problem slabe povezanosti deležnikov na področju turizma, problem kvalitete življenja vseh generacij v Spodnji Savinjski dolini in bi nekaj doprinesla tudi k dopolnitvi infrastrukture za dobro obveščenost prebivalcev, je podal Območni svet Območnega razvojnega partnerstva Spodnje Savinjske doline (OS ORP SSD), na predlog ZKŠT Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec, z direktorjem zavoda, mag. Boštjanom Štrajharjem, na 49. seji, dne 20.4.2022. Na podlagi sklepa iz te seje so strokovni sodelavci LAS SSD pripravili osnutek ter predlog operacije »Povezovanje turističnih potencialov SSD« predložili v obravnavo Upravnemu odboru LAS.

Upravni odbor LAS SSD se je s predlogom operacije seznanil in ga obravnaval na svoji 16. redni seji, dne 7.6.2022. Sprejel je sklep št. 3, da potrjuje načrtovano skupno operacijo celotnega območja LAS Spodnje Savinjske doline. Za pripravo celotne vloge in sklic dopisne seje Skupščine SSD se je zadolžilo vodilnega partnerja. V skladu s 4. sklepom 16. redne seje UO LAS SSD, se je za pripravo celotne vloge, sklic in izvedbo dopisne seje Skupščine SSD zadolžil vodilni partner LAS SSD, RA Savinja. Dopisna seja Skupščine se je pričela z odposlanim e-sporočilom in priloženimi dokumenti dne 20.6.2022 ob 14:55, zaključila pa se je dne 28.6.2022 ob 24:00. Izvedena je bila v skladu s Strategijo lokalnega razvoja za obdobje 2014 – 2020 (poglavje v SLR 13.3. Opis kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje in znanje) in na pobudo vodilnega partnerja LAS.

Skupščina LAS SSD je , skladno s poglavjem 13.3 Opis kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje in znanje v SLR LAS SSD, 20. členom Pravilnika o postopkih izvedbe javnih pozivov LAS SSD ter na predlog Upravnega odbora LAS SDD, potrdila skupno operacijo celotnega območja LAS Spodnje Savinjske doline z nazivom »Povezovanje turističnih potencialov SSD«, katere prijavitelj je LAS SSD.

V juniju 2022 je tako, po potrditvi projekta Povezovanje turističnih potencialov Spodnje Savinjske doline in odobritvi EU sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, sledil začetek povezovanja destinacije in priprava prve skupne Strategije razvoja turizma Spodnje Savinjske dolina (SRT SSD 2023- 2028).

LAS SSD in vseh šest občin je predlagalo delovno skupino turističnih predstavnikov posamezne občine, z glavnimi koordinatorji projekta PTP SSD, Mirjano Bevanda in Jako Strojanškom (RA Savinja), Jolando Ivanuša (ZKŠT Žalec) ter zunanjim sodelavcem Domnom Vogelsangom (direktor destinacije Rogla-Pohorje, LTO Rogla-Zreče). Skozi delavnice, skupaj s povabljenimi deležniki destinacije, je za namen aktivnosti projekta- destinacijskega razvojnega dokumenta, nastala skupna vizija, poslanstvo, in CGP destinacije SSD. Sledila je SWOT analiza, kot tudi analize po posameznih občinah (osredotočeno na časovno obdobje od 2019 dalje) , podatke so posredovale občine, pridobili smo jih iz Statističnega urada republike Slovenije, kot tudi iz analiz vprašalnikov posameznih TIC-ev (mnenj deležnikov turizma in gospodarstva ter obiskovalcev in turistov destinacije) in urejenih evidenc LAS SSD.

S preučitvijo obstoječih produktov destinacije, skozi konstruktivne »brainstorming« debate, s povezovalnimi srečanji deležnikov destinacije, smo preučili potenciale in ustvarili skupna doživetja, nastal je prvi skupni promocijski material – digitalni katalog destinacije Spodnja Savinjska dolina, dosegljiv na povezavi: https//catalogue.savinja-valley.com.

Namreč, do sedaj so obstajala številne nepovezane brošure in letaki posameznih občin, odslej pa je na voljo prvi skupni promocijski katalog.

S konsenzom in delavnico v aprilu 2023 smo določili kazalnike strategije razvoja turizma SSD, ki jih bomo spremljali in uresničevali v obdobju 2023-2028. Sledili so cilji in ukrepi za izvajanje SRT SSD 2023-2028.

Cilji SRT SSD 2023-2028 so skladni z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi razvojnimi dokumenti, kar bo omogočilo doseganje celovitih multiplikativnih učinkov.

Delovna srečanja so nakazala tudi odličen potencial, da se pod blagovno znamko Zeleno zlato, ki je bila do sedaj le v aktivnem ustvarjanju občine Žalec, nadaljuje in nadgrajuje razvoj celotne lokalne destinacijske zgodbe povezanih ponudnikov SSD.

Pri pripravi SRT SSD smo upoštevali tudi realnost izvedbe ukrepov glede na konstantne, hitre spremembe v Sloveniji in globalno, negotovosti zaradi podnebnih sprememb in s tem nepredvidenih izzivov, ki vplivajo na glavni del sezone turizma v SSD (zunanje »outdoor« aktivnosti – pohodništvo in kolesarstvo) in vse večji faktor digitalizacije v turizmu in dodano vrednost, ki jo lahko destinacija ponudi s konstantnim izobraževanjem kadra in dodano vrednostjo »people skills« oz. vedenjskimi vzorci, ki vplivajo na 5 zvezdična doživetja. SRT SSD je živ dokument, njegovo izvajanje bo ažurno vrednoteno, po potrebi tudi dopolnjeno, nadgrajeno. Namreč, trendi in razvoj, vključno s spremembami, so stalnica, ki se jih za konkurenčen nastop na turističnem trgu še kako kompleksno zaveda novonastala destinacija SSD.

2. TRENDI NA PODROČJU RAZVOJA TURIZMA

Da lahko svet zastane in globalno v celoti ohromi vse sfere našega življenja, se nam je do marca 2019 zdelo nemogoče. Po izkušnji s pandemijo covida-19, ki je izbruhnila decembra 2019 na Kitajskem in se je v Slovenijo prvič potrjeno razširila marca 2020, in naslednjim udarcem, z bližino Ukrajinske vojne in migracijami v evropskemu prostoru, je postalo jasno, da bosta vrednoti zdravje in varnost tudi v strateškem obdobju 2022–2028 zasedali eni prvih mest na lestvici ključnih faktorjev pomembnosti za izbiro turistične destinacije.

Spremembe na strani povpraševanja, drugačna pričakovanja in s tem izzivi ponudbe vodijo k vzpostavljanju novih odnosov med destinacijami in obiskovalci oz. gosti.

Vstopamo pa tudi v svet Turizma 4.0 (trajnostni model sodelovalnega turizma, ki strmi k zmanjševanju negativnega vpliva turizma, hkrati pa se osredotoča na izboljšano splošno izkušnjo). Namreč, vse bolj je v ospredju združevanje digitalnega (virtualna resničnost »metaverse« in NFT-ji) in fizičnega sveta v eno, obogateno turistično doživetje. Rezultat je nova oblika dinamičnega sistema sodelovanja med vsemi deležniki v turizmu, ki pospešuje nastanek nove generacije turističnih aplikacij, storitev in procesov za njimi, ki temeljijo na resničnih potrebah, željah in pričakovanjih turistov. Od leta 2017 dalje poteka več nacionalnih in mednarodnih raziskovalnih in razvojnih projektov Tourism 4.0 (https://tourism4-0.org/t4-0-projects/).

V nadaljevanju izpostavljamo nekaj ključnih trendov povpraševanja in ponudbe, ki jim sledi nacionalna strategija. Najaktualnejši svetovni trendi na področju turizma in pomembni, izpostavljeni za Slovenijo. Povzeto po SST 2022–2028 (str. 72–73).

Tabela 1: Svetovni trendi v turizmu, pomembni za Slovenijo

	GLOBALNI TRENDI
1.	Namesto enega ali dveh daljših, več krajših dopustov s prilagoditvami trendom, omejitvam ogljičnega odtisa in trajanju krize covid-19
2.	Kritičen odnos do razmerja med kakovostjo in ceno na osnovi preteklih potovalnih izkušenj
3.	Pomen avtentičnosti in lokalnosti destinacije
4.	Vse večja priljubljenost preživljanja aktivnega dopusta
5.	Naraščajoče povpraševanje po s sprostitvijo povezanem dopustu, t. i. begu iz vsakdanjega življenja
6.	Potovanja z avtom, avtobusom ali vlakom – t. i. Low Travel

Vir: Povzetek SST 2022–2028, str. 72–73

2.1. Ključni trendi na strani povpraševanja

Potovanja s ciljem transformacije (potovanja, ki ciljajo na osebnostno preobrazbo): Rast se pričakuje predvsem na področju ponudbe programov, namenjenih dobremu počutju, zdravju, osebnostni rasti, obisku odmaknjenih lokacij oziroma bivanju v naravi.

Srebrni turisti: Do leta 2050 bo 34 % populacije v Evropi starejše od 60 let, kar predstavlja trg 223 milijonov prebivalcev, ki iščejo storitve zdravja in dobrega počutja ter kulturne in izobraževalne vsebine.

Milenijci – generaciji Y in Z: Do leta 2025 bodo milenijci predstavljali 50 % vseh turistov. Njihov interes je usmerjen v raziskovanje, interakcijo in čustvena doživetja. Pričakujejo povezavo vsakdanjika s potovanji. Zahtevajo doživetje, ki je digitalno podprto. Odločajo se hitro in pričakujejo visoko raven personalizacije storitev. Hkrati se zavedajo lastnega vpliva na okolje in družbo, zaradi česar so jim pomembne trajnostno naravnane storitve.

Rastoče destinacije: Vse bolj raste povpraševanje in zanimanje za manj znane destinacije, ki se hitro uveljavljajo in postajajo prepoznavne na turističnem trgu. Mednje vsekakor sodi tudi Slovenija.

2.2. Ključni trendi na strani ponudbe

- *Varnost:* Zagotavljanje varnosti je ena najpomembnejših prioritet turističnih ponudnikov. Poleg fizične varnosti turistov je vse pomembnejša kibernetska varnost (angl. cyber security). Prizadevanja destinacij morajo biti usmerjena v varnost in higieno, zdravje in dobro počutje tako narave oziroma celotnega planeta kot tudi ljudi.
- *Digitalna transformacija in pametne rešitve*: Turistična podjetja uvajajo tehnološke rešitve, ki so v preteklosti že spremenile proizvodna podjetja; pričakuje se vse hitrejša prilagoditev tehnologij s področja Industrije 4.0 v turizem. Poudarek je na prefinjenosti tehnoloških rešitev. Trendi v turizmu kažejo večjo osredotočenost na inovacije in pametne tehnološke rešitve ter digitalizacijo kulturne dediščine.
- *Pridobivanje, zadrževanje in izobraževanje kadrov*: Zaradi sezonske narave dela in delovnih pogojev je globalno, posebej pa regionalno, izjemen izziv pridobivanje in izobraževanje kakovostnega kadra na področju turizma. Izobraženi, usposobljeni in motivirani turistični delavci bodo lahko z nasmehom, prijaznim pogledom, kakovostno ponudbo, odličnimi turističnimi produkti in predanostjo gostom dosegli visoko stopnjo zadovoljstva in medsebojnega zaupanja. To bo Slovenijo trdno zasidralo na turističnem zemljevidu najboljših destinacij sveta.

POVZETO LAHKO ZA TRENDE STRNJENO POUDARIMO SLEDNJE:

- Oddihi bodo krajši, z rezervacijami bliže datumu oddiha, v destinacije z neokrnjeno naravo (gorske in mediteranske) in manjšo obiskanostjo v oddaljenosti do 500 oz. 700 km, po možnosti z lastnim prevozom.
- Visoki higienski standardi bodo stalnica in eno od meril za izbiro nastanitve.
- Ključne bodo majhnost ponudnika, hitra dostopnost in korektne servisne storitve.
- Domači turisti bodo od ponudbe pričakovali še več.
- Naraščajoče bo povpraševanje za butične nastanitve in doživetja.
- Na področju poslovnih srečanj bodo najprej oživeli korporativni dogodki, sledila bodo motivacijska srečanja.

- Država bo še močneje vzpodbujala in Slovenijo promovirala kot gastronomsko in butično destinacijo.
- Ponudniki bodo še naprej skrbeli za trajnostno poslovanje v turizmu, zeleno krožno gospodarstvo, okoljsko ozaveščenost, certificiranje nastanitvenih obratov in produktov ter digitalno podprta doživetja in promocijo na digitalnih medijih.
- Turizem bo še bolj zelen, varen, zdrav, vključujoč in čimbolj izkustven. Namreč, spomini in občutja se ljudem –turistom najbolj vtisnejo v spomin.

Predvsem je pomembno, da destinacijske turistične organizacije kot podaljšane roke lokalnih skupnosti prevzemajo odgovornost za razvoj trajnostnega, empatičnega, občutljivega in odgovornega pristopa k razvoju turizma in pri tem spoštujejo vsa bogastva destinacije – okolje, sredstva, družbeno-kulturne interese turistov in zmogljivosti gostiteljske skupnosti. Ključna sta zaveza in spoštovanje interesov vseh deležnikov za dobrobit gostiteljske skupnosti, poslovne skupnosti in turistov.

3. ANALIZA IN IZHODIŠČA OBČIN ZA SKUPNO DESTINACIJO SSD

Povod za združevanje je dozorelo razmišljanje, da je turistična ponudba v Spodnji Savinjski dolini za običajnega obiskovalca pogosto preveč razdrobljena in nepovezana, sama analiza stanja na terenu v destinaciji je to le še potrdila.

Namreč, za resni nastop na turističnem trgu je povezovanje in sodelovanje ključno, tako destinacijsko,kot regijsko.

To je bil februarja 2023 tudi ključni poudarek srečanja z županjami in župani slovenskih občin, v sodelovanju Slovenske turistične organizacije (STO) in Skupnosti občin Slovenije (SOS), s sloganom: »*Povezani zmoremo več in veliko bolje*«.

Minister za gospodarstvo, turizem in šport Matjaž Han je poudaril pomen vloge občin, s poudarkom, da se turizem prične lokalno, daje številnim krajem utrip in pogosto spodbudi izgradnjo ali obnovo javne infrastrukture, ki je v prvi vrsti resda namenjena turističnim gostom, a imajo od nje velike koristi tudi občani. Poudaril je tudi, da se tega župani vodilnih turističnih destinacij že dobro zavedajo.

Pomemben vidik nadgradnje je tudi spodbujanje regijskega združevanja na geografsko in programsko zaokroženem območju s ciljem izgradnje še močnejše mednarodne konkurenčne pozicije območja (močne destinacijske znamke), realizacija le-tega se pričakuje v naslednjih dveh letih. Le tako bo SST 2022-2028 resnično prešla v uresničevanje zastavljenih ciljev in večjo vrednost za vse.

3.1. Analiza stanja destinacije SSD glede na slovenski prostor

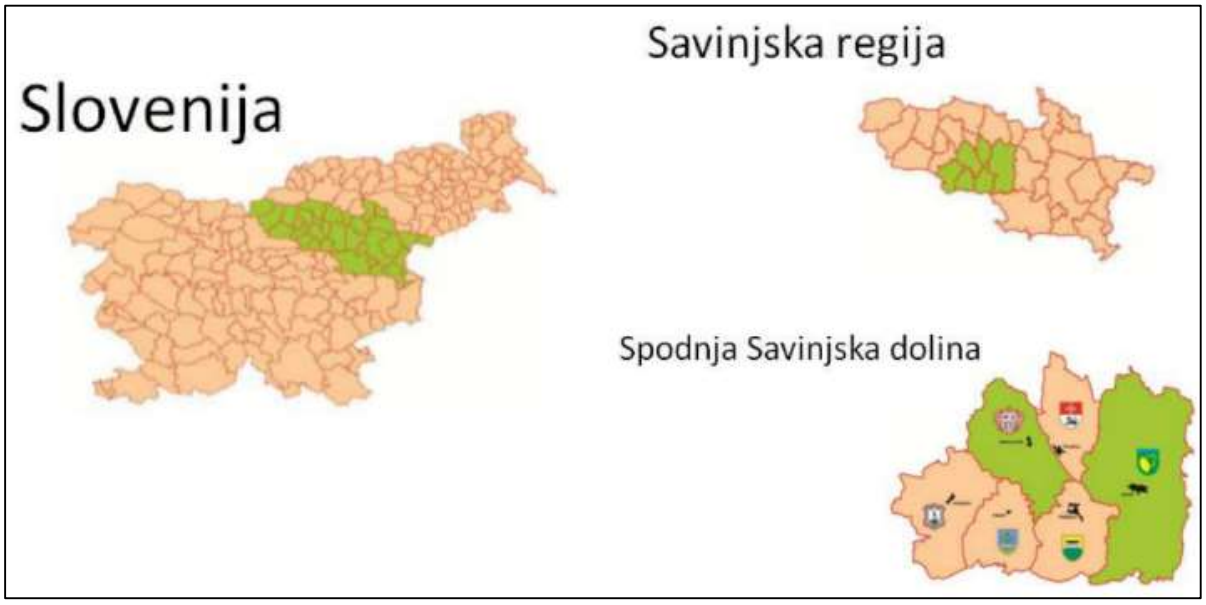
Območje Spodnje Savinjske doline se nahaja v vzhodni kohezijski regiji in je ena izmed petih subregij Savinjske statistične regije. Območje sestavlja šest občin in sicer Braslovče, Prebold, Polzela, Tabor, Vransko in Žalec. V nacionalni turistični klasifikaciji štirih makroregij, se destinacija SSD uvršča v makro destinacijo Termalna Panonska Slovenija, na stičišču z makroregijo Alpska Slovenija, v kateri je del ostale Zgornje Savinjske doline.

Celotno območje Spodnje Savinjske doline meri 334,8 km2, kar predstavlja 1,65% površine celotne Slovenije.

Razvojni problemi Spodnje Savinjske doline se odražajo v spreminjanju števila prebivalcev in njihovem staranju, opuščanju kmetijske pridelave in propadanju kulturne pokrajine. Hitrejši razvoj je mogoč na podlagi iniciativ lokalnega prebivalstva ter medsebojne prepletenosti domačega kapitala, zunanjega kapitala ter državnih in evropskih sredstev.

Spodbuden je razvoj gospodarstva, kjer se potencial v prihodnosti kaže v veliki meri na področju trajnostnega turizma, spodbuja se trajnostni način gospodarjenja z naravnimi viri in ekološko kmetijstvo, spodbujati se tudi uporaba obnovljivih virov energije in učinkovita rabo energije, kot tudi razvoj dopolnilnih dejavnosti ter trajnostno upravljanje z zavarovanimi območji. Na ta način se bo ohranjala biotska raznovrstnost in identiteta območja, njegova kulturna pestrost pa se bo ohranjala dediščina območja, s skrbnim vključevanjem v trajnostni razvoj turizma SSD.

Slika 4: Umeščenost območja Spodnje Savinjske doline v slovenski prostor

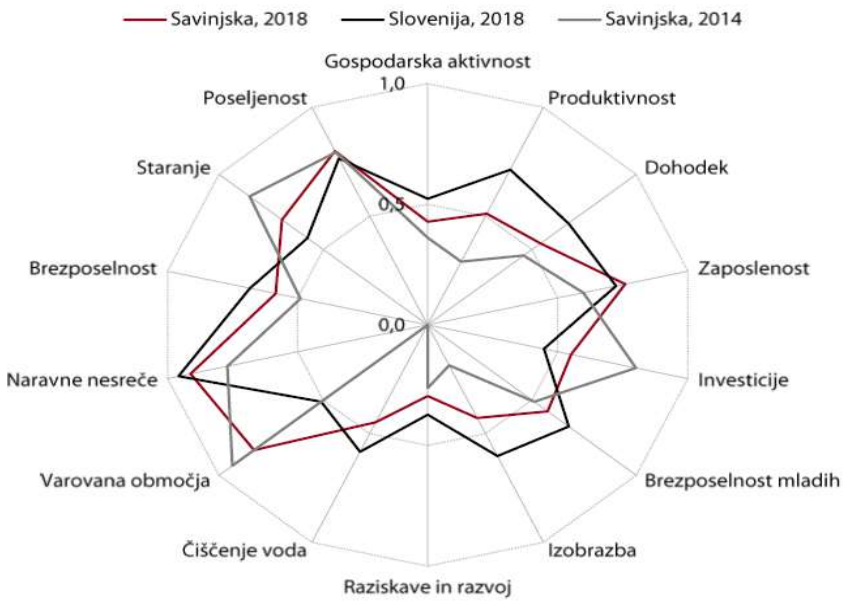

Vir: RA Savinja

Razvojna ogroženost regije (izhajajoč iz indeksa razvojne ogroženosti – IRO za posamezno regijo) oz. razvitost posamezne občine se izračunava na podlagi metodologije in vnaprej določenih kazalnikov, katerih skupek standardiziranih vrednosti kazalnikov predstavlja primerljivi rezultat.

Savinjska regija kamor spada tudi Spodnja Savinjska dolina je podpovprečno razvojno ogrožena regija, saj znaša IRO za regijo okoli 94% slovenskega povprečja. Razvojno ogroženost ji najbolj izrazito zmanjšujejo kazalniki na področju zaposlenosti, kjer stopnja delovne aktivnosti od leta 2011 presega slovensko povprečje in investicij v osnovna sredstva (Slika 1), ki so bile visoke vse do leta 2014. Bolj ugodna pa sta tudi kazalnika varovanih območij, katerih je precej nižji kot v večini statističnih regiji ter staranje prebivalstva, saj je indeks staranja pod slovenskim povprečjem. Glede na leto 2014 so se izboljšali vsi kazalniki razvitosti, še posebej produktivnosti in zaposlenosti. Razen investicij v osnovna sredstva so se izboljšali kazalniki razvojnih možnosti. Med kazalniki ogroženosti je opaziti napredek pri kazalniku čiščenja odpadnih voda, ogroženosti zaradi naravnih nesreč in brezposelnosti. Na največje poslabšanje pa kaže staranje prebivalstva. Pretežno izboljšanje vrednosti kazalnikov IRO je nekoliko zmanjšalo razvojno ogroženost regije, obenem pa se je za eno mesto izboljšala tudi uvrstitev regije na lestvici med vsemi regijami, ki je tako peta najmanj razvojno ogrožena regija v Sloveniji. (UMAR, 2018)

Slika 5: Kazalniki indeksa razvojne ogroženosti v Savinjski regiji

Vir: UMAR, 2018

Razvoju trajnostnega turizma SSD v prid, kažejo kazalniki razvojnih možnosti, ki na podlagi metodologije v Uredbi o metodologiji za določitev razvitosti občine, ki jo je sprejela vlada RS (UL RS: 78/2019) spremljajo sledeče: oskrbljenost z dobrinami in storitvami javnih komunalnih služb (stopnja priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje po aglomeracijah), opremljenost s kulturno infrastrukturo (kulturni spomeniki in objekti javne kulturne infrastrukture), delež območij Natura 2000 v občini in poseljenost občine.

Tabela 2: Koeficient razvitosti občin za leti 2022 in 2023

Občine SSD	Koeficient razvitosti (2020)	Koeficient razvitosti (2022 in 2023)
Braslovče	1,03	1,05
Polzela	1,01	1,08
Prebold	1,19	1,18
Tabor	1,02	1,02
Vransko	1,01	1,02
Žalec	1,07	1,07

Vir: Ministrstvo za finance, 2022

Površina, število prebivalcev in gostota naseljenosti

Po površini območje Spodnje Savinjske doline obsega 334,8 kvadratnih kilometrov, kar predstavlja 14,0% ozemlja Savinjske regije in 1,65% ozemlja celotne Slovenije. Največja med šestimi občinami je občina Žalec s 117,1 km^2, najmanjša pa občina Tabor s 34,8km^2 (SURS, 2022).

Tabela 3: Preglednica površin teritorialne enote

Občina	Površina teritorialne enote (km^2)
Braslovče	55
Polzela	34
Prebold	40,6
Tabor	34,8
Vransko	53,3
Žalec	117,1
SSD	**334,8**
Savinjska regija	**2.384**
SLOVENIJA	**20.273**

Vir: SURS, 2020

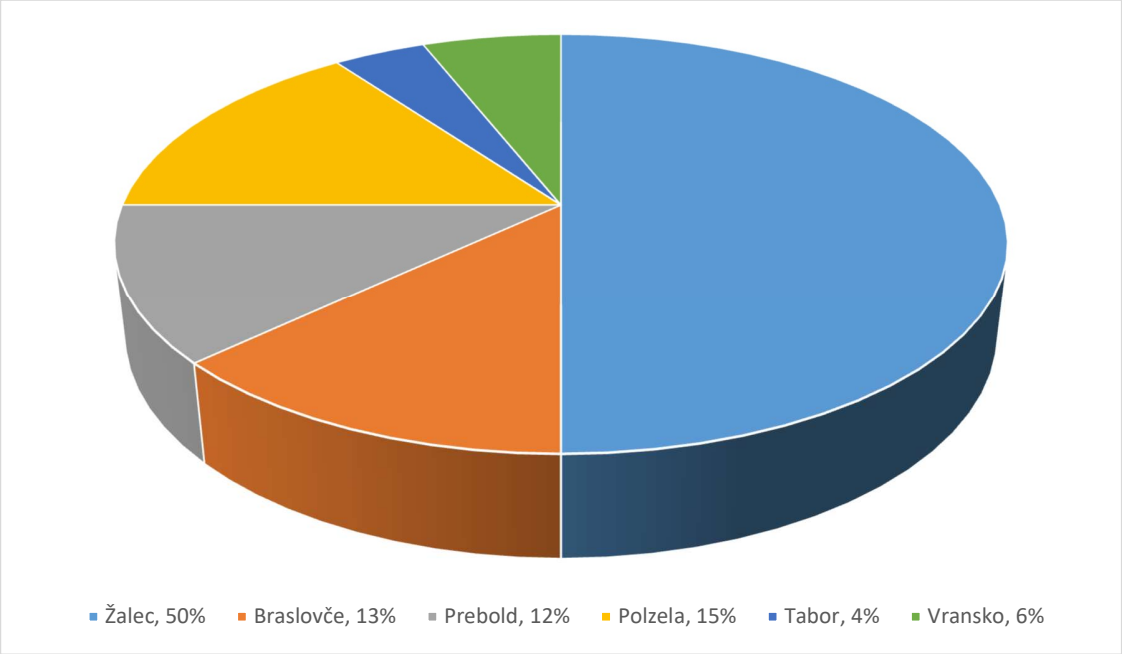
Število prebivalcev v občinah Spodnje Savinjske doline se je v primerjavi z letom 2014 zvišalo. Trend priseljevanja je povezan s priseljevanjem prebivalstva iz večjih mest, s povečanjem delovnim mest, dobrimi bivalnimi pogoji ter bližina urbanih središčih in dobra prometna povezava (avtocesta Ljubljana – Celje – Maribor). V letu 2023 je na območju SSD torej živelo 43.569 prebivalcev, kar predstavlja 2,07% vseh prebivalcev Slovenije in 16,81% prebivalcev Savinjske statistične regije. Od tega je bilo 21.388 žensk in 21.619 moških. Največja po številu prebivalcev je občina Žalec v kateri je leta 2023 živelo 21.675 prebivalcev, kar predstavlja 50,45% prebivalcev subregije. Sledijo ji občine Polzela, Braslovče in Prebold. Najmanjši po številu prebivalcev sta občini Vransko in Tabor z manj kot 3.000 prebivalci. (SURS, 2023)

Tabela 4: Število prebivalcev po spolu in občinah SSD

OBČINA	Skupaj		Ženske		Moški	
	2014	**2023**	**2014**	**2023**	**2014**	**2023**
Braslovče	5.438	5.723	2.703	2.817	2.735	2.906
Polzela	6.091	6.410	3.132	3.242	2.959	3.168
Prebold	4.996	5.343	2.504	2.637	2.492	2.706
Tabor	1.626	1.735	809	855	817	880
Vransko	2.592	2.683	1.307	1.320	1.285	1.363
Žalec	21.237	21.675	10.652	10.687	10.585	10.988
Skupaj SSD	**41.980**	**43.569**	**21.107**	**22.011**	**20.873**	**21.558**

Vir: SURS, 2023

Slika 6: Delež prebivalstva po občinah SSD, 2023

Površina, število prebivalcev in gostota naseljenosti

Leta 2022 je bilo v občinah SSD delovno aktivnih 19.158 prebivalcev, kar predstavlja 69,7% vseh prebivalcev Spodnje Savinjske doline. Število delovno aktivnega prebivalstva od leta 2014 eksponentno narašča, na kar vpliva priseljevanje, dnevne migracije in novo nastala podjetja z novimi delovnimi mesti. Prav tako narašča tudi stopnja delovne aktivnosti, ki je višja glede na slovensko poprečje (65,6%).

Gospodarstvo

Po podatkih EBonitete.si je na območju Spodnje Savinjske doline leta 2023 delovalo 1.233 gospodarskih družb (d.o.o., d.d., d.n.o., k.d.d., k.d.), 12 zadrug, 2.251 samostojnih podjetnikov in 489 društev.

Gospodarsko moč in vpliv poslovanja na gospodarstvo Spodnje Savinjske doline gre med drugim pripisati tudi gospodarskim družbam in podjetnikom, ki jih je bilo na območju LAS SSD leta 2021 skupaj 2.259. Njihovi skupni prihodki so znašali 1.710.412.000 eurov, zaposlenih pa je bilo 9.618 ljudi. (SURS, 2023)

3.2. Analiza stanja turizma destinacije SSD

Turizem predstavlja izjemno razvojno priložnost Spodnje Savinjske doline, namreč ima ključno za razvoj trajnostno razvojnega turizma. Je območje z zelo bogato naravno in kulturno dediščino, ki se s povezovanjem produktov lahko odlično trži v doživetjih, ki bodo privabljala, ne le obiskovalce, temveč jih prepričala tudi, da ostanejo in prenočijo, kot turisti. Inovativni potencial z neverjetnim turističnim prebojem je destinacijsko doživel in na ta del zelene Slovenije opozoril predvsem Žalec, z vzpostavitvijo, še vedno ključne povezovalne atrakcije v destinaciji – prve pivske fontane na svetu- fontane piva Zeleno zlato leta 2016. (Prejemnik nacionalne nagrade za inovativne turistične produkte, v letu 2016 nagrado Snovalec in leta 2017 nagrado Sejalec).

Prav tako je Občina Žalec za sedaj edina od občin v destinaciji, ki ima že uradni status destinacije, po turistični certifikaciji, s strani nacionalne certifikacije- Zelene sheme, in sicer je v letu 2016 prvič prejela bronasti znak Green destination, ki ga je do leta 2023 že nadgradila v srebrnega- Green destination Silver, kar kaže na naklonjenost in osveščenost tudi lokalnega prebivalstva trajnostnemu razvoju turizma. Namreč v letu 2018 je bila sprejeta tudi zaveza Zero

waste (za razvoj turizma, s poudarkom na dogodkih z majhnim vplivom na okolje). V povezovanju širše destinacije SSD to pomeni, da je že odlično izhodišče za ostale občine partnerice, ki imajo prav tako bogato naravno in kulturno dediščino, nesnovno dediščino številnih zanimivih lokalnih dogodkov in prireditev, zanimivih nastanitvenih kapacitet in gostinskih ponudnikov.

Destinacija celovito predstavlja tudi odlične možnosti Outdoor aktivnosti, je prepletena s številnimi pohodniškimi potmi, za adrenalince tu najdemo eno evropsko najpomembnejših plezalnih sten Kotečnik, destinacija ima enega najcelovitejših kolesarskih hotelov v Sloveniji- Kolesarski hotel Grof na Vranskem, s celovito agencijsko ponudbo kolesarskih tur, vodnikov in kulinarično kolesarsko obarvanih doživetij.

3.2.1. Turistična infrastuktura - dostopnost

Izziv turistične infrastrukture- kolesarsko povezana celovita destinacija

Kakovostno turistično ponudbo pogojuje tudi razvita turistična infrastruktura – avtocestna povezava iz vzhodnega na zahodni del Slovenije in obratno- Prometna odprtost in osrednja lega pokrajine v Slovenskem prostoru sta idealna predvsem za tranzitni in izletniški turizem, vendar pa nepovezanost ponudbe in ponudnikov zmanjšuje možnosti za učinkovitost turistične ponudbe.

Za boljšo povezanost in športni turizem so potrebne še naložbe v ureditev ustrezne turistične infrastrukture (kolesarske steze, boljša povezanost z javnimi prevozi, ureditev sprehajalnih, jahalnih in tematskih poti ter rekreacijskih centrov), le tako lahko turizem doseže razvoj v največji možni meri in sledi trajnostnim smernicam, ki zajemajo podnebne vplive in doprinašajo k nižanju brezogličnega odtisa in preobremenjenosti destinacije.

Cestni promet: Lokacijsko je destinacija na dobri prometni točki, iz smeri osrednje Slovenije dostopna z avtomobili in javnim prevozom-avtobusi, v manj, kot uri vožnje. Na avtocestnem kraku, povezave Ljubljana – Celje, Maribor sta lahko dostopna predvsem Žalec in Vransko, medtem, ko so ostale štiri občine Prebold, Polzela, Tabor in Braslovče v neposredni bližini. Destinacija je lahko dostopna tudi z vzhodnih regij v cca. dveh urah (iz smeri Zagreba, s severa iz Celovca preko Ljubelja in mimo Ljubljane prav tako v slabih dveh urah). Iz Trsta mimo Ljubljane je oddaljena približno 140 km oziroma dostopna v slabih dveh urah.

Železniški promet: Od železniške postaje Ljubljana je postaja Celje oddaljena cca 65 km, postaja Celje pa od Žalca Občina Žalec je prometno lahko dostopna. Gostota lokalnega železniškega prometa je sicer relativno nizka, še posebej konec tedna in v popoldanskem času, je pa zato povezava z lokalnimi avtobusi Celje–Žalec med tednom dobra.

Letališča: Najbližje mednarodno letališče je letališče Jožeta Pučnika, oddaljeno cca 70 , sledijo Trst, Celovec in Zagreb, oddaljena med 160 -180 km ter dosegljiva med 1-2 uri.

V bližini so Zdravilišče Dobrna (cca 15 km), Zdravilišče Laško in Thermana Laško (cca 18 km).

Spodnja Savinjska dolina poleg omenjenega leži tudi v bližini večjih turističnih centrov oziroma toplic. V bližini so Zdravilišče Dobrna (oddaljene približno 20 km) in Zdravilišče Laško ter Thermana Laško (oddaljene približno 30 km). Nedaleč od pa so tudi druga zdravilišča v Savinjski regiji (Zdravilišče Topolšica, Rimske toplice, Zdravilišče Rogaška Slatinka, Terme Olimia v Podčetrtku, Terme Zreče in Terme Snovik) ter Krajinski park Logarska dolina.

3.2.2. Naravna in kulturna dediščina

Zelo bogata naravna in kulturna dediščina – priložnost celovitih doživetij SSD

Glavni nosilci turizma na območju Spodnje Savinjske doline so naravna in kulturna dediščina (Rimska Nekropola in jama Pekel v Šempetru, Dvorca Novo Celje in Prebold, gradovi Žovnek, Komenda, Šenek in drugi jezera), muzeji (Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva v Žalcu, Savinova hiša, muzej motociklov na Vranskem, Etnološki muzej v Grižah, gasilski muzej v Žalcu), sakralni objekti (romarska cerkev Matere božje v Petrovčah), ohranjena narava – športni turizem (hribi, plezališče Kotečnik), športno rekreacijski centri, izletniške kmetije (Kmetija Flis, Kmetija Podpečan), miikropivovarne (pivovarna Clef, pivovarna Greengold brewing, pivovarna Flajs in drugi), vsekakor pa prihod turistov povečuje tudi prva fontana piva v Žalcu. Pomembna sestavina turizma postajajo tudi turistične dejavnosti na kmetijah, oživljanje gospodarskega in kulturnega izročila (sejmi, domača obrt, običaji, šege) dogodki vezani na identiteto hmeljarske in pivovarske tradicije SSD ter drugi programi in prireditve.

Varovanje narave – naravna in kulturna dediščina

Na območju SSD 18,98% celotne površine spada v območje Natura 2000.

Natura 2000 je evropsko omrežje posebnih varstvenih območij, ki so jih določile države članice Evropske unije. Njen glavni cilj je ohraniti biotsko raznovrstnost za prihodnje rodove. Na varstvenih območjih se želi ohraniti živalske in rastlinske vrste ter habitate, ki so redki ali pa so v Evropi že ogroženi.

Teh območij je sedem. Šest jih je določeno po evropski direktivi o habitatih (SCI), ena pa po direktivi o pticah (SPA) (ZRSVN, 2016). Največ zavarovanega območja je v občini Prebold, najmanj pa v občini Polzela. Občina Vransko površin, ki bi bile vključene v zavarovana območja tega tipa, še nima.

Tabela 5: Delež območij Natura 2000 po občinah SSD

OBČINA	Površina Natura 2000 (ha)	Delež površine Natura 2000 v občini (%)
Braslovče	206	3,76
Polzela	20	0,58
Prebold	362	8,88
Tabor	106	3,05
Vransko	0	0,00
Žalec	318	2,71
Skupaj SSD	**1.012**	**18,98**

Vir: SURS, 2023

Na območju SSD je skupaj 190 naravnih vrednot. Od tega je 122 kraških jam, ki predstavljajo posebno skupino naravnih vrednot in 68 ostalih naravnih vrednost, ki se lahko razvrstijo v štiri tematske skupine:

- planote in hribovja: Ponikovska planota, Dobrovlje in deli Posavskega hribovja,
- potoki in reke s svojimi soteskami in priobalnimi območji: Ponikovica, Lava, Radigaj in drugi,

- območje reke Savinje z ribnikom Vrbje in rekla Ložnica s poplavnim območjem, ki ohranjata biotsko pestrost nižinske krajine in predstavljata zatočišče mnogim redkim in ogroženim vrstam,
- drevoredi in drevesa. (ZRSVN, 2015)

Zavarovana območja

Na območju SSD je zavarovanih 48 območij, od tega sta dva širše zavarovana območja krajinskega parka, Ponikovski kras in ribnik Vrbje. Največ je naravnih spomenikov – 44 ter dva spomenika oblikovane narave. Poleg obeh krajinskih parkov lahko med širša območja štejemo naravna spomenika Krvavica in reka Ložnica z poplavnim območjem. Med naravnimi spomeniki je 35 zavarovanih dreves, pet jam in dve območji, ki sta zavarovani zaradi hidroloških in geomorfoloških lastnosti na območju Ponikovske planote. Med njimi je tudi turistična in za javnost odprta jama Pekel. (ZRSVN, 2015)

Kulturna dediščina

Spodnja Savinjska dolina ima bogato in raznoliko kulturno dediščino ter dolgo tradicijo organiziranega varstva.

V register nepremične kulturne dediščine je vpisanih 917 enot kulturne dediščine, od tega je 1 spomenik državnega pomena (antična nekropola v Šempetru) in 172 spomenikov lokalnega pomena. Med bolj izpostavljenimi in pomembnimi za območje LAS SSD so, poleg omenjene antične nekropole, še obnovljene ruševine gradu Žovnek, grad Komenda, Schwentnerjeva hiša, dvorec Štrovsenek s parkom, dvorec Novi Klošter, dvorec Šenek s parkom, cerkev sv. Janeza in Pavla na Dobrovljah, cerkev Marijinega vnebovzetja in dvorec Novo Celje

Kulturno dediščino polpretekle zgodovine območja LAS SSD so najbolj zaznamovali hmeljarstvo ter grofje Celjski, ki izvirajo iz rodbine gospodov Žovneških. Še dandanes se oživljajo zgodbe z liki Friderika I., Hermana II., Barbare Celjske in Veronike Deseniške. Srednjeveško zgodovino Savinjske regije izpričujejo številni dvorci in gradovi, med katerimi sta na območju LAS SSD tudi Žovneški grad ter grad Komenda na Polzeli. Pomembno zgodovinsko obeležje je tudi rimsko antično grobišče in cesta v Šempetru.

3.2.3. Gastronomija

V destinaciji je premalo lokalne gastronomske ponudbe. Kar je pozitivno je to, da so vidni premiki na tem področju. Namreč, pomembna sestavina turizma postajajo tudi turistične dejavnosti na kmetijah, tako najdemo v destinaciji številne zanimive izletniške kmetije (Kmetija Flis, Podpečan, Izgoršek, Weiss, Košec idr.) in inovativne mikropivovarje (pivovarna Clef, pivovarna Green gold brewing, pivovarna Flajs in drugi). Razpon v destinaciji je širok. Od preprosto domačega do gurmanskih užitkom lokalno pristnega, potrjeno z mednarodnimi certifikati. Ponosni na certifikat Michelinov krožnik 2020 (The Michelin plate 2020) v Galeriji okusov, poskrbijo, da je vsak krožnik svoje doživetje in se lokalne sestavine znajdejo v vrhunski izvedbi na krožniku. Destinacija je tudi dom odličnih gostinskih lokacij, kot so Lisjak, Grof, Privošnik, Stara rajngla itd.. Turistično zanimiva je npr. lokacija Gastro Pub Kolodvor. Nekoč je tam gostilno vodil legendarni Simon Kukec (pionir pivovarstva na slovenskem), danes pa je središče strastnih pivoljubcev in gurmanov.

Seznam aktivnih gostinskih ponudnikov priložen (PRILOGA 2).

3.2.4. Dogodki in prireditve

Dogodki in prireditve so pestri, premalo povezani destinacijsko

Od pomladi do jeseni se po dolini zelenega zlata odvija pestro zabavno glasbeno dogajanje in etnološke prireditve, ki odražajo avtentičnost hmeljarsko, pivovarsko tradicijo. Tu najdemo odlične kraft pivovarje, Inštitut hmeljarstva in pivovarstva Slovenije. SSD je dom svetovno znane hmeljske vrste Savinjski Golding. Zato ni slučaj, da so tu številni dogodki in tradicionalne prireditve vezane na hmeljarsko pivovarsko tradicijo (Dan hmeljarjev v Braslovčah, zabavni poletni Kriglfest in otvoritev ter zaključek sezone na fontani piva v Žalcu. Vsako leto izvolijo tudi hmeljarsko princeso in starešino, ki ponosno skrbita za promocijo hmeljarstva v Sloveniji in tudi v tujini. Zelo prisotno in ponosno sodelujejo pri prenašanju kulturnega izročila številna turistična društva ter organizirajo sejme domače obrti in druge, skrbijo, da ostajajo običaji in šege »živi«.

3.2.5. Nastanitve in število nočitev turistov v destinaciji SSD

Pregled nastanitvenih kapacitet destinacije SSD (Žalec, Vransko, Prebold, Polzela, Tabor in Braslovče), je pokazal, da so večje nastanitvene kapacitete v štirih hotelih destinacije (Hotel A 4* in MC Hotel 3 v Žalcu, Hotel Grof 3* , Vransko (je tudi specializiran kolesarski hotel s certifikati Green acommodation /Zeleni ključ (Green key) na Vranskem ter Garni šport hotel Prebold 3*, s certifikatom Zeleni ključ /Green key).

V destinaciji so ostale nastanitve zelo raznolike in zanimive za individualnega gosta, ki si želi personalizirano raziskovanje podeželja v dolini zelenega zlata: turistične kmetije, privat sobe, spa apartmaji, kampi, glampingi.

Najbolj okrnjena z nastanitvenimi kapacitetami v destinaciji je Polzela, namreč edina nastanitvena kapaciteta – posestvo lavender Hill Eko resort, obenem odlična, je žal v prvi polovici leta 2023 pogorela.

Največ nočitev zabeleži v destinaciji tako občina Žalec (27.861 nočitev v letu 2022, od leta 2019, ko so zabeležili 15.432 nočitev, to pomeni 55,4% porast).

Primerljivo z letom 2022, v juliju 2023 že 12% več, kot predhodnje leto (4.540 nočitev).

Z mesecem julijem beležijo nočitve na Žalskem območju destinacije štirje novi sobodajalci (110 nočitev), po podatkih občine Žalec, 2023. Samo Green valley glamping je zabeležil 838 nočitev, vendar zaradi izrednih razmer, ki so popolnoma uničile celotni glamping in prizadeli predvsem del destinacije ob reki Savinji / Prebold, Polzela in Braslovče, bodo letošnje leto ponovno zaznamovali izzivi in okrnjeni rezultati.

Presenetljivo, pa je najmanjša občina Tabor zabeležila 585 nočitev v letu 2022 (podatki občine Tabor, 2023).

Podatki kažejo, da število gostov in prenočitev v destinaciji SSD, kot tudi v regiji in v Sloveniji narašča. Opazen pa je tudi trend povečanja turistov iz tujine, kljub temu, da je delež tujih turistov v subregiji in regiji nižji od Slovenskega povprečja. Izjema je leto 2020, ko so tako prihodi turistov kot število njihovih prenočitev drastično upadli zaradi pandemije COVID – 19 in z njo povezani ukrepi. Največ nočitev tujih gostov je v letu 2022 v SSD prispelo iz Nemčije (12%), Romunije (10%), Italije (10%), Avstrije (8%) in Poljske (7%) (SURS, 2023)

Tabela 6: Število prihodov turistov in nočitev v SSD

	Prihodi turistov		Prenočitve turistov	
	2018	**2022**	**2018**	**2022**
Domači	2.597	8.101	4.246	12.487
Tuji	10.610	24.096	23.781	45.695
Skupaj	**13.207**	**32.197**	**28.027**	**58.182**

Vir: SURS, 2023

Opomba: Podatki nočitev za občino Tabor za leti 2018 in 2022 dodani po podatkih občine Tabor.

Za uspešnejši razvoj turizma bo potrebno učinkovitejše sodelovanje in organizacija destinacijskega ter v nadaljevanju regijskega povezovanja destinacij.

Viden je že napredek sodelovanje javnega sektorja in gospodarstva na lokalni in regijski ravni, sodelovanje se kaže v uspešnih skupnih prijavah na projekte s pridobivanjem EU sredstev, kaže se že inovativno in kreativno povezovanje deležnikov in kreiranje kakovostnejše turistične ponudbe, čemur bi bilo pomembno slediti še izboljšanje promocijskih aktivnosti doma in v tujini ter zagotoviti ustrezne finančne vire za razvoj in promocijo turističnih dejavnosti.

Seznam aktivnih nastanitvenih ponudnikov priložen (PRILOGA 3).

3.3. SWOT analiza formiranja destinacije SSD

Analiza ključnih prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (SWOT= Strengths (prednosti), Weaknesses (slabosti), Opportunities (priložnosti) in Threats (tveganja) je nastala v teku delavnic LAS SSD, kot izpostavljeno v preglednici v nadaljevanju.

Tabela 1: SWOT analiza destinacije SSD

Prednosti	Slabosti
- ugodna geografska lega (Savinjska regija, dostopnost, cestne, avtocestne, železniške povezave – 5. evropski prometni koridor), dobre logistične povezave do večjih slovenskih mest (Ljubljana, Celje, Maribor, itd.), - oblikovana turistična ponudba podeželja, območni turizem, - razvito pivovarstvo, hmeljarstvo, zeliščarstvo, sadjarstvo, čebelarstvo, vinogradništvo in cvetličarstvo, - številne rekreacijske dejavnosti (pohodništvo, izletništvo, športno plezanje, jahanje, ribištvo, kolesarjenje, itd.), - vzpostavljena osnovna partnerstva in povezave, izkušenost različnih partnerjev v projektih, - dobra pokritost območja z odprtim širokopasovnim omrežjem s fiksno telekomunikacijsko infrastrukturo, - razvoj energetske infrastrukture (oskrba z elektriko, zemeljskim plinom, nafto in naftnimi derivati, toploto, obnovljivimi in drugimi viri energije), - pestrost rastlinskih in živalskih vrst, - naravna dediščina in naravne danosti (kraške jame, širša območja, potoki in reke s svojimi soteskami in priobalnimi območji, biotsko pestre nižinske krajine, itd.), - območje NATURA 2000, - zgodovinska in kulturna dediščina, vzpostavljena ugodna kulturna klima, - izgradnja novih in obnova obstoječih objektov vodne infrastrukture, čiščenje in poglabljanje pretočnih profilov struge Savinja in pritokov, izgradnja zadrževalnikov ter aktivacija razpoložljivih retenzijskih površin za povečanje zadrževanja vode, - tradicionalne domače obrti, živi stari kmečki običaji,	- nezadostno razvita dopolnila ponudba (kmetijska, podjetniška, turistična, rekreacijska, društvena), slaba označenost, slabo povezovanje za skupen nastop na trgu, - slabo finančno poslovanje organizacij in slabi pogoji financiranja projektov, - slabo povezovanje podjetij v partnerska združenja, tudi slabo povezovanje podjetij s podpornim okoljem, - slabo organiziran regijski turizem, sodelovanje javnega sektorja in gospodarstva na lokalni in regijski ravni, - izboljšati bo potrebno kakovost turistične ponudbe, profesionalnost promocijskih aktivnosti, - nizki finančni vložki za razvoj in promocijo turističnih dejavnosti, - razdrobljenost kmetijskih obratov, - necelovita infrastrukturna opremljenost, dotrajanost infrastrukture (komunalne, cestne - ni organiziranega mestnega javnega potniškega prometa, druge), - slaba izkoriščenost geografskega in prometnega položaja. - degradiranost in onesnaženost določenih območij, - problemi onesnaženih kraških vodotokov in jam, - pomanjkljivo oz. nezadostno upravljanje z zavarovanimi območji z naravovarstvenim statusom, - večja prometna obremenitev, več izpustov toplogrednih plinov, večja odvisnost od fosilnih goriv. - trend praznjenja podeželskih območij, staranje prebivalstva na podeželju, - slaba izobrazbena in starostna struktura na podeželju, v kmetijstvu, - visoka dnevna delovna migracija v urbana središča, beg možganov,

- pestra pokrajina – ravnina, hribi, vodotoki – vodni viri. - ustrezno razvito delovanje izobraževalnih institucij in institucij usposabljanja, ugodna izobrazbena struktura prebivalstva, usmerjenost izobraževanja v eko- (vrtci, šole), - ustrezno razvito delovanje institucij razvojnega podpornega okolja, - društveno udejstvovanje in različni dogodki ter prireditve.	- pomanjkanje visoko tehnološkega, informacijskega in managerskega znanja.
Priložnosti	**Nevarnosti**
- ugodna razvitost različnih področij (kmetijstvo, podjetništvo, prostočasne dejavnosti, društvene dejavnosti) in možnosti za povezavo, večji izkoristek le-teh, - razvoj različnih ponudb turizma (kulturni, wellness, športni turizem, itd.), - razvoj zelenega turizma, - pogoji za razvoj, razširitev in/ali nadgradnjo podjetništva na podeželju, - porast števila prenočitev gostov, - izkoristek zaposljivosti visoko izobraževanega kadra, mladih, - izkoriščanje trendov glede samooskrbe in lokalne pridelave, - sajenje in pridelava industrijske konoplje v industrijske in medicinske namene. - povečan trend priseljevanja v SSD iz večjih urbanih središč (iz Ljubljane), zaradi hitrejše mobilnosti za dnevno delovno migracijo, - pogoji za izkoriščanje gozdnatosti, - številni ribniki in umetne zajezitve predstavljajo ugodno možnost za razvoj ribogojstva. - visoka stopnja ohranjenega okolja in narave na robnih delih, - pridobivanje ter prodaje sončne energije, - pogoji za izkoriščanje obnovljivih virov energije. - interes podjetnikov, kmetov (v tur. na kmetiji) izobraževanja, usposabljanja, razvoj inovativnosti, - priložnosti za razvoj socialnih storitev na podeželju.	- neprivlačno delovno okolje za mlade (pomanjkanje delovnih mest, neprivlačnost družbenega okolja, stanovanjska problematika), - zmanjševanje števila zaposlenih v kmetijstvu in delovnih mest na podeželju, opuščanje kmetovanja. - počasno razumevanje ključnih razvojnih priložnosti, pasivnost na različnih področjih, - intenzivno kmetijstvo. - naravne nesreče, poplave in premajhna protipoplavna varnost, plazovitost, vodna erozija, - visoka uporaba fitofarmacevtskih sredstev za pridelavo hmelja kot nevarnost negativnega vpliva na pridelavo v kmetijstvu. - toga zakonodaja in prestroga kmetijska politika z vidika razvoja dopolnilnih dejavnosti ter z vidika ohranjanja malih kmetij, - krčenje javnih storitev na podeželju in s tem slabšanje dostopnosti storitev za podeželsko prebivalstvo.

Vir: Podatki glede na izvedene delavnice in SLR LAS SSD

4. KLJUČNI KAZALNIKI USPEŠNOSTI V DESTINACIJI SSD

V strateškem dokumentu SRT SSD 2023-2028 so opredeljeni številni cilji, ukrepi in aktivnosti, ki jih je v novo nastali turistični destinaciji SSD potrebno izvesti, za uspešen razvoj zastavljenega destinacijskega turizma.

V priloženi spodnji tabeli smo opredelili ključne kazalnike uspešnosti (KPI) , opredeljene po posameznih področjih za naslednje 5-letno obdobje.

Tako, kot povzema SST 2022–2028 za izhodiščno leto 2019, se nanj opredelimo tudi za namen SRT SSD 2023-2028.Namreč, v vmesnem obdobju je bil turizem zelo nestanovit zaradi izrednih razmer (pandemija covid-19) in posledic vojne v Ukrajini.

Opomba:

Ravno v zadnji fazi priprave in oddaje strateškega dokumenta (julij – avgust 2023), so silovita neurja, ki so tako nesrečno zaznamovala poletje 2023, posledično zelo zaznamovala velik del Spodnje Savinjske doline, predvsem občine Braslovče, Prebold, Polzela in Žalec. S tem bo korekcija kazalnikov za izvedbo destinacijskih aktivnosti in nadaljnjih usmeritev nujna.

4.1. Kvantitativni strateški cilji in kazalniki

V destinaciji si na področju kvantitativnih strateških ciljev osredotočamo na povečan prihod in nočitve turistov v destinacijo, z željo- dnevnega obiskovalca navdušiti, da postane turist in ostane dlje, da porabi več, s čimer se kompleksno tudi strmi k povečanju ponudbe, kompleksnih doživetij, prav tako bi bila dobrodošla vzpostavitev skupnega koledarja dogodkov in raznolika dogajanja v destinaciji. Kar se tiče nastanitvenih kapacitet, ponuja destinacija širok nabor nastanitev, vendar neenakomerno razpršene in z nujnimi vlaganji v dvig kakovosti le-teh.

Za uspešen doseg omenjenih kvantitativnih strateških cijev, s spremljanjem zastavljenih kazalcev, bo ključno vlaganje v razvoj turistične ponudbe, novih atrakcij in generiranje produktov v doživetja z dodano vrednostjo.

Kazalniki za spremljanje in doseganje kvantitativnih strateških ciljev 5 letnega obdobja destinacije so sledeči:

- Povečanje št. prihodov in št. nočitev,
- daljša doba bivanja,
- dvig turistične potrošnje in povprečna poraba na dan,
- povečanje prihodkov iz naslova tur. takse,
- vzpostavitev skupnega koledarja dogodkov in odprtih vrat SSD,
- vzpostavitev maskote destinacije (Hmeljko / promocija),
- povečanje števila okoljskih certifikatov "SLO Green" zelene sheme,
- dvig doživetij - paketi celovite TD SSD,
- krepitev mreže izposoje koles in E-koles v celotni destinaciji SSD,
- vzpostavitev TIC-a mreže v vsej destinaciji SSD,
- vzpostavitev destinacijske spletne strani SSD (povezano digitalno omrežje destinacije SSD),
- vzpostavitev skupnega socialnega omrežja TD SSD,
- krepitev blagovne znamke destinacije SSD in vzpostavitev CGP-ja destinacije SSD,
- skupna promocija destinacije (E-katalog in tiskan katalog),
- aktivno delo destinacijskega koordinatorja (vodenje, koordinacja destinaciije SSD),
- krepitev kolektivne blagovne znamke Zeleno zlato /certificirani produkti,
- kakovost in dodana vrednost destinacije SSD – izobraževanja /izvajanje delavnic za dvig kakovosti TR ponudbe, trženja; usposabljanje TIC ekipe, ponudnikov,
- vodena doživetja z lokalnim vodnikov in izvedba certificiranja za lokalnega turističnega vodnika.

4.2. Kvalitativni strateški cilji in kazalniki

Glavni kvalitativni strateški cilj vzpostavitve destinacije je postati prepoznavna turistična destinacija na ravni Slovenije in EU, kot izpostavljeno že v viziji destinacije SSD. Želja je, da občina Žalec ter (p)ostane prepoznano raziskovalno-izobraževalno središče hmelja ter hmeljarstva in pivovarstva v Sloveniji in Evropi (Strategija razvoja turizma v občini Žalec do 2027).

Fokus ostaja strmenje k premiku nižanja vrzeli razvoja gastronomije, dvig kakovosti turistične ponudbe, glede na pričakovanja, razvoj poslovnih dogodkov in trajnostna naravnanost z blažitvijo negativnega vpliva rasti turizma na okolje.

Za dosganje sinergije in spešnosti so zadovoljni obiskovalci in prebivalci pomemben element in ključ do trajnostnega in odgovornega turizma, zato je sistematično spremljanje njihovega zadovoljstva pomembno.

S tem se bodo namensko za doseganje kvalitativnih strateških ciljev spremljali sledeči kazalniki:

- Zadovoljstvo obiskovalcev TD SSD /ankete,
- zadovoljstvo prebivalcev s turizmom v TD SSD / ankete,
- širitev teritorialne kolektivne blagovne znamke in izvajanje osveščanja o pomenu TR in lokalno / ankete.

Tabela 7: Kazalniki uspešnosti (KPI-ji) destinacije SSD

KVANTITATIVNI CILJI - KAZALNIKI					
KPI (*key performance indicators*)	KAZALNIK	IZHODIŠČNA VREDNOST OD 2019	CILJNA VREDNOST DO 2028	STAT: dokument	CILJI in UKREPI
Trajnostna rast turističnega obiska destinacije SSD	Povečanje št. prihodov in št. nočitev	8924 / 15.133 (Žalec)	50.000 / 80.000 (Žalec)	SURS	Spodbujanje investicij v nastanitvene kapacitete, krepitev doživetij destinacije, atrakcij, promocija destinacije SSD *(mikro KPI vrednosti PO OBČINAH!!)*
Daljša doba bivanja	PDB	1,69	2,1	IZRAČUN IZ PODATKOV SURS: povprečna doba bivanja = št. nočitev / št. prihodov (15.133/8.924)	Razvoj turistične ponudbe in produktov (6.1. točka Strategije razvoja turizma v Občini Žalec za obdobje 2019-2027
Dvig turistične potrošnje	Povprečna poraba na dan	50	90(Žalec)	Vir: Strategija razvoja turizma v Občini	Razvoj turistične ponudbe in produktov (6.1. točka Strategije razvoja turizma v Občini Žalec za obdobje 2019-2028

				Žalec za obdobje 2019-2027	*(Uskladiti METODOLOGIJO!!!)*
Povečanje prihodkov iz naslova tur. takse	Višina obračuna tur. Takse	23.314,40 €	60.000,00 €	Vir: Podatki občine	Razvoj turistične ponudbe in produktov (6.1. točka Strategije razvoja turizma v Občini Žalec za obdobje 2019-2028
Vzpostavitev skupnega koledarja dogodkov in odprtih vrat SSD	Aktivni skupni koledar dogodkov in odprtih vrat SSD	0	1	Strategija RT 2022-2028	Informiranje in doprinos promociji ter povezanosti turistične ponudbe SSD (ponudniki in vsi deležniki - informatorji, doprinos ind. gostom za lokacije, kjer ni stalno odprtih lokacij) (*1x mesečno uskladitev)*
Maskota destinacije (Hmeljko / promocija)		0	1	Strategija RT 2022-2028	Promocija destinacije SSD in njuenih doživetij (dogodki, prireditve, marketinški materiali)
Okoljski certifikati	Število certifikatov "SLO Green" zelene sheme	1	3		Delavnice (Budget) in osveščanje o trajnostnem delovanju, pomenu certifikatov, zaupanju, trendih, ki vplivajo na odločitve turistov za izbor destibnacije, nastanitev, doživetij,…
Dvig doživetij - paketi celovite TD SSD	Povečanje destinacijskih paketov	0	5		Min. 2 vključeni občini destinacije v posameznem doživetju.
Krepitev mreže izposoje koles in E-koles v celotni destinaciji SSD	Točke izposoje koles in E-koles v vseh občinah TD SSD	7 (Žalec, 7x: (Petrovče, Šempeter, Gotovlje, pokopališče, Občina Žalec, I. OŠ Žalec, AP Žalec), 1 x Polzela, 1x Braslovče	10		manjka: Tabor, Vransko, Prebold, dodatno Braslovče
Vzpostavitev TIC-a mreže v vsej destinaciji SSD	TIC v vseh občinah TD SSD	5	6		manjka: Prebold

Vzpostavitev destinacijske spletne strani SSD	Povezano digitalno omrežje destinacije SSD	0	1		Za namen vzpostavitve - planirani budget v proračunu občin!! + predlog: znotraj leta 2023!
Vzpostavitev skupnega socialnega omrežja TD SSD	Vzpostavljena destinacijska socialna omrežja SSD	0	5	(*Tik tok Facebook Instagram LinkedIn You tube)*	Za namen vzpostavitve - planirani budget v proračunu občin in kako se bo izvajalo upravljanje?!
Krepitev blagovne znamke destinacije SSD	Vzpostavitev CGP-ja destinacije SSD	0	1		Del procesa projekta PTP SSD
Promocija-Destinacijski E-katalog	Skupna promocija destinacije - E-katalog	0	1		Del procesa projekta PTP SSD
Promocija-Destinacijski tiskan katalog	Skupna promocija destinacije - Katalog (tisk)	0	1		4 jezični katalog;
Destinacijski koordinator	Vodenje, koordinacja destinaciije SSD	0	1		Propocionalno- budget vseh 6ih občin partneric.
Krepitev kolektivne blagovne znamke Zeleno zlato /destinacijsko	Zeleno zlato /certificirani produkti	0	12		Destinacijski produkti Zeleno zlato, po vzoru Zeleno zlato (Žalec)
Kakovost in dodana vrednost destinacije SSD - izobraževanja	Izvajanje delavnic za dvig kakovosti TR ponudbe, trženja; usposabljanje TIC ekipe, ponudnikov;				*Potreben konsenz občin in planirani budget v proračunu občin!!* *Plan delavnic (opcijska priloga)*
Vodena doživetja z lokalnim vodnikom	Izvedba certificiranja za lokalnega	0	1		Delavnice in budget!!! ***V oddani prijavi na LAS SSD razpis, 17.3.2023***

	turističnega vodnika				***(HiP zgodba), pričakovani odg. v sredini junija 2023;*** *Plan izvedbe jan-marec 2024!!*
KVALITATIVNI CILJI - KAZALNIKI					
KPI (*key performance indicators*)	KAZALNIK	IZHODIŠČNA VREDNOST OD 2019	CILJNA VREDNOST DO 2028	STAT: dokument	CILJI in UKREPI
Zadovoljstvo obiskovalcev TD SSD	Višina zadovoljstva obiskovalcev s turistično ponudbo SSD /ankete				Vzpodbujanje odnosa do turizma, kot del strateškega razvoja in delovanja destinacije SSD ***Vprašalnik ZELENE SHEME!/poenoteno za vse!***
Zadovoljstvo prebivalcev s turizmom v TD SSD	Višina zadovoljstva prebivalcev s turizmom SSD/ankete				Izobraževanja za dvig kakovosti ponudbe, ponudnikov, trajnostnih vsebin, digitalizacije, vodnikov, za namen vodenih doživetij SSD- PLAN IN BUDGET POTREBNO uskladiti!! ***Vprašalnik ZELENE SHEME!*** *poenoteno za vse!*
Širitev teritorialne kolektivne blagovne znamke	Izvajanje osveščanja o pomenu TR in lokalno / ankete	0	3		Ukrep. Cretificiranje ponudnikov in ciljno dvig zaupanja v KBZ »Zeleno zlato«

Vir: delavnice v sklopu projekta »PTP SSD«

5. RAZVOJ TURISTIČNE PONUDBE V DESTINACIJI SSD

Povezana destinacijska ponudba omogoča celovita, inovativna in avtentična zanimiva doživetja z dodano vrednostjo lokalne pristnosti. Namreč, novodobni turist ima vse višja pričakovanja glede turistične ponudbe , navdušuje ga celovito doživetje, z dodano vrednostjo. Fizični ponudbi se vse bolj pridružuje virtualna resničnost, ki omogoča drugačna doživetja. V čim krajšem času želi doživeti čim več in to mu omogoča le poenotena turistična destinacija, usmerjena v trajnostno delovanje, s skupno ponudbo dogajanja, možnosti izbora zunanjih aktivnosti, nastanitev, lokalne kulinarike in odkrivanje naravne in kulturne dediščine skozi zgodbe.

Povezana turistična ponudba destinacije SSD kaže prve uspešne rezultate v kolesarsko kulinaričnih doživetjih destinacije, ki vključujejo ponudnike kolesarskih tur, gastronomije, raziskovanje naravno-kulturne dediščine, lokalnih dobrot (turistične kmetije), rokodelce in ponudnike lokalnih kulinaričnih spominkov, etnološke dogodke turističnih društev, večjih organiziranih zabavnih prireditev, ki vključujejo dediščino hmeljarstva in pivovarstva doline zelenega zlata, ter grajske prireditve, ki odstirajo skrivnostne grajske zgodbe, tako Žovneške gospode, kot Malteškega reda in Celjskih grofov. Pomembno je, da se je s formiranjem destinacijskega povezovanja, pričelo graditi zaupanje med posameznimi deležniki in s tem tudi dvig pripravljenosti na sodelovanje in videnja pozitivnega doprinosa skupnega kreiranja turistične ponudbe v destinacijska doživetja.

5.1. Nacionalna in makrodestinacijska izhodišča

Pri razvoju destinacijske turistične ponudbe je pomembno, da preučimo in uskladimo ponudbo z nacionalnimi in regionalnimi strateškimi smernicami s tega področja. Nekaj ključnih poudarkov opredelimo v nadaljevanju dokumenta.

Odgovorne turistične destinacije vse večji poudarek namenjajo razvoju turizma, ki je v sozvočju z lokalnim prebivalstvom, in trajnostnemu managementu destinacije, ki za rezidente ustvarja čim več podjetniških priložnosti in maksimizira pozitivne učinke turističnega obiska. Zato imamo pri razvoju turistične ponudbe in turističnih produktov vedno v mislih tako naše obiskovalce kot tudi naše prebivalce.

Namreč, celovita turistična ponudba zajema tako naravno in kulturno dediščino, ki je primerno urejena za turistični obisk (t.i. primarna turistična ponudba), in infrastrukturo, ki je namenjena turistom (nastanitve, restavracije, atrakcije, produkti, urejene poti itd.; t.i. sekundarna turistična

ponudba). Dobršen del turistične ponudbe je sicer namenjen tudi lokalnemu prebivalstvu, kar je predvsem v luči trajnostnega turističnega razvoja izjemno pomembno razumeti in upoštevati.

5.1.1. Nacionalna izhodišča

Še vedno je fokus na razvoju visoko kakovostnih, razlikovalnih, avtentičnih doživetij z lokalnim karakterjem, izredno dodelanim pristopom in storitvijo ter z močno izraženo izkustveno in osebno noto – takšna, ki ustvarjajo višjo dodano vrednost in nagovarjajo zahtevnega obiskovalca, kot opredeljeno v predhodni nacionalni Strategiji trajnostne rasti

slovenskega turizma 2017-2021. Tokrat bomo pri razvoju turistične ponudbe sledili nadgradnji nacionalnih izhodišč in viziji Slovenije do 2028, ki je opredeljena kot »zelena, butična, z manjšim odtisom in večjo vrednostjo za vse«.

To se bo doseglo s prilagajanjem ponudbe, produktov in infrastrukture podnebnim spremembam ter sledenjem priporočilom glede produktov in trgov za novo obdobje, navedenih v SST 2022–2028 (str. 28):

- nosilni produkti so v prihodnje produkti outdoor (bivanje in aktivnosti na prostem), skrb za zdravje, dobro počutje in dolgoživost (kot eden izmed izzivov prihodnjih desetletij);
- opredelitev turističnih območij po namenu aktivnosti in njihovih turističnih zmogljivostih, ki temeljijo na nosilni zmogljivosti;
- krepitev razvoja produktov izven koničnih sezon (pri čemer se upošteva, da se v obdobjih, ko narava potrebuje mir, turistične tokove usmerja v urbana območja);
- dodajanje vrednosti z lokalnimi verigami (kmetijstvo, šport, kultura, javni promet, avtentične vsebine);
- poseben poudarek razvoju poletnega oz. celoletnega turizma gorskih centrov z žičniško infrastrukturo;
- krepitev zelene infrastrukure, podprte s povezanim modelom trajnostne mobilnosti;
- razvoj gastronomije;
- razvoj produktov za zmanjšanje sezonskosti in podaljševanje povprečne dobe bivanja;
- trženjska prilagodljivost posebnostim makrodestinacije in nosilnih produktov;
- ohranitev domačega trga.

5.1.2. Makrodestinacijska izhodišča

Nacionalna strategija razvoja turizma Slovenijo deli na štiri makrodestinacije – vsaka izmed njih je geografsko zaokrožena enota, znotraj katere je ponudba podobna. Prepoznavne so na globalni ravni ter na preprost in razumljiv način predstavljajo raznoliko slovensko ponudbo (Mediteranska in Kraška Slovenija, Ljubljana in Osrednja Slovenija, Panonska Slovenija in Alpska Slovenija). Makrodestinacija v slovenskem turizmu ostaja tržni koncept. (SST 2022–2028, str. 214).

Osnova makroregij je povezovanje s ciljem:

- učinkovitejšega povezovanja (med vodilnimi destinacijami in v okviru makrodestinacij, z STO),
- boljše podobe in arhitekture znamk za učinkovitejše komuniciranje,
- učinkovitejšega upravljanja trženja,
- izboljšane prepoznavnosti.

Destinacija SSD se opredeli v makro destinacijo Termalna Panonska Slovenija.

Značilnosti te makrodestinacije ter njeni nosilni in podporni produkti, kot jih opredeljuje SST 2022-2028 , ostajajo še naprej nespremenjeni, kot podani v predhodnem strateškem dokumentu.

- Značaj: sprostitev, zdravje in polnjenje z energijo.
- Nosilni produkti: zdravje in dobro počutje, gastronomija, turizem na podeželju.

Tabela 8: Značilnosti in opredelitve makro destinacije Termalna Panonska Slovenija

PRODUKTI	
Nosilni produkti	Sekundarni/podporni produkti
ZDRAVJE & DOBRO POČUTJE (celoletni produkt, ki se osredotoča na zdravje, preventivo, wellness, sprostitev in termalna vodna doživetja za obiskovalce vseh starosti) GASTRONOMIJA (srčna kulinarika, ki temelji na lokalni proizvodnji in receptih, ki jo podpirajo kakovostna vina in pivo) TURIZEM NA PODEŽELJU (celoletni turizem, ki temelji na ponudbi turističnih kmetij, manjših ponudnikov in zidanic ter na avtentičnih doživetjih podeželja)	✓ OUTDOOR ✓ KULTURA ✓ DOŽIVETJA NARAVE ✓ POSEBNI INTERESI ✓ ŠPORTNI TURIZEM

Vir: Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017-2021, str. 41

Slika 7: Matrika produktov slovenskega turizma (MPST)

Vir: SST 2022–2028, str. 225

Matrika produktov slovenskega turizma (MPST) je matrika, ki opredeljuje, kateri produkti (produktni sklopi) so na krovni ravni slovenskega turizma prepoznani kot ključni.

Ti produkti se nato oblikujejo na regijski/destinacijski/ponudbeni ravni. Znotraj produktnih kategorij je lahko večje število podproduktov oziroma produktnih segmentov (ki se morajo na trgu obravnavati posebej, glede na specifike ciljnih segmentov) oziroma zvrsti turizma.

Produkti v MPST so razporejeni v tri različne kategorije:

1. vodilni produkti (najmočnejši in najpomembnejši produkti, ki imajo izražen močan potencial za nadaljnjo rast);

2. horizontalni oziroma povezovalni produkti (ki lahko predstavljajo samostojen motiv prihoda, a trenutno na ravni Slovenije še v manjši meri);

3. posebni interesi in nišni produkti (nagovarjajo nek specifičen segment).

Posebno mesto imajo 5-zvezdična (butična) doživetja in zeleni produkti z močno izraženo trajnostno komponento, oboji z višjo dodano vrednostjo.

5.2. Izhodišča razvoja turistične ponudbe destinacije SSD

SSD živi in diha s hmeljarstvom in pivovarstvom skozi zgodovino do danes. Na Spodnjo Savinjsko dolino je turistično izrazito opozorila leta 2016 nastala inovativna prva fontana piv na svetu-Fontana piv Zeleno zlato v Žalcu. S hmeljarstvom in pivovarstvom, ki je glavna avtentičnost in srce doline Zelenega zlata, so sicer povezani številni produkti in dogodki. Predstavljajo številne možnosti nadgradnje in edinstvenih destinacijskih doživetij.

Destinacija želi postati prepoznavna, kot kolesarjem prijazna dolina, nagovarjati »outdoor« obiskovalce in turiste, za kar je dobro označenih čez 40 km kolesarskih cestnih poti, tudi poti med hmeljišči, 120 km gorskih kolesarskih poti, v destinaciji tudi odlični kolesarski hotel Grof 4* s celovito ponudbo kolesarjem prijazne turistične ponudbe in organiziranih tur ter kulinarično-kulturno- kolesarsko obarvanih doživetij.

Na prepoznavnost SSD že vrsto let opozarjajo številni kulturni in športni dogodki ter prireditve, vezane na hmeljarstvo in pivovarstvo (Kriglfest, Dan hmeljarjev, Hmeljarski likof, pohod po hmeljski poti,..)

Utrip destinacije zaznamuje tudi bogata kulturna zgodovina. Tu se nahajajo kulturne in zgodovinske znamenitosti, ki sodijo v zakladnico preteklosti od antičnih časov, nemirnega rimskega duha v rimski nekropoli, do grajskih veljakov, Celjskih grofov, Žovneške gospode in malteških vitezov, ki so zaznamovali obdobje srednjega veka, podprtih s številnimimističnimi zgodbami, med katerimi je tudi nesmrtna nesrečna Veronika Deseniška.

5.2.1. Produkti v destinaciji SSD

V analizi stanja smo že identificirali turistične produkte, ki so pomenili preboj na področju razvoja turizma za destinacijo SSD. Prav tako smo sledili smernicam matrike produktov slovenskega turizma, kot opredeljena v SST 2022-2028 (Prikazana v podpoglavju5.1.2, ki opredeljuje makrodestinacijska izhodišča).

Turistične produkte smo razdelili v 4 skupine:

- nosilni / podporni produkti
- podporni / povezovalni produkti + 5 TOP DOŽIVETIJ
- produkti posebnih interesov
- nišni / potencilani produkti

Tabela 9: Razvoj produktov v destinaciji SSD

OSNOVNI PRODUKTI	**TURISTIČNI PRODUKTI IN DOŽIVETJA**
Nosilni/vodilni produkti (ustvarjajo primarni motiv prihoda)	
HMELJARSTVO IN PIVOVARSTVO	Turistični produkt, ki temelji na tradiciji hmeljarstva v SSD, s centrom v Žalcu ter nacionalni in globalni konkurenčnosti.
GASTRONOMIJA	Razvoj gastronomske izkušnje, ki je avtentična in avtohtona ter temelji na kulinarični ponudbi ob pivu ter podpira kolektivno blagovno znamko Zeleno zlato.
DOGODKI	Postati prepoznavna destinacija na področju dogodkov s skupno tematiko hmelja in piva.

Podporni /povezovalni produkti (dopolnjujejo nosilni produkt)	
AKTIVNA DOŽIVETJA V NARAVI – ang. Outdoor	Doživljanje narave, ki temelji na konceptu trajnostnega razvoja; rekreacija v naravi kot je kolesarjenje, pohodništvo, plezanje, jahanje.
TURIZEM NA PODEŽELJU	Turizem, ki temelji na ponudbi turističnih kmetij ter s tem avtentičnih doživetjih podeželja.
KULTURA	Bogata kulturna zgodovina, dopolnjena s sodobno umetnostjo in obrtniškimi tradicijami.
ŠPORTNI TURIZEM (KOLESARSTVO)	Celoletni produkt za kolesarske ekipe na pripravah ali teambuildingih in individualne kolesarske navdušence)
Posebni interesi	Poroke, teambuildingi, t. i. potovanja incentive oz. motivacijska potovanja , ribolov, botanika, doživljajske poti, romanja, tradicionalni pohodi.
Nišni / potencialni produkti	Edinstvena doživetja (SUE), zelena doživetja (Slovenia Green /SG).

Vir: Lastni (vključene smernice dokumenta Strategija razvoja turizma v občini Žalec za obdobje 2019-2027)

Tabela 10: TOP 5 doživetij destinacije Spodnja Savinjska dolina

	TOP 5 DOŽIVETIJ
	Hmeljarsko & pivovarsko in glasbena, (zero waste) tradicionalna prireditev ***Dan hmeljarjev*** v Braslovčah
	Doživetje avtohtone kulinarike, ki temelji na geografsko zaščitenim hmelju iz Savinjske doline in lokalno vrhunskih sestavinah- ***River food- chef za en dan*** z Galerijo okusov v Novem Celju.
	Grofova kolesarsko kulinarična tura (razgibano kolesarjenje po SSD , dopolnjuje ga kulinarično in kulturno razgibano doživetje, z vedno slastnimi Preboldskimi potičkami in pogledom na Krvavico,skrivnostnih legend.
	Kulturne stopinje - ***Žovneško doživetje***, pravi srednjeveški dan v družbi viteških, plesnih in rokodelskih skupin. Odlično za družine in prebujenega igrivega otroka v sebi.
	Sproščujoče doživetje v naravi ***ob energetskih točkah parka Šentek*** na Polzeli in čutenje poezij Neže Maurer na edinstvenem malteškem gradu Komenda.

Vir: Lastni (vključene smernice dokumenta Strategija razvoja turizma v občini Žalec za obdobje 2019-2027)

5.2.2. Doživetja in potenciali za razvoj doživetij SSD

Produkti in doživetja sledijo nacionalnim, makrodestinacijskim in destinacijskim smernicam ter razvoju:

- raznolikih, aktivnih doživetij,
- individualnih butičnih doživetij po meri posameznika in specifične skupine,
- doživetij, temelječih na naravi, miru, podeželju,
- kakovostnih, avtentičnih doživetij z lokalno, edinstveno noto,
- zelenih in edinstvenih doživetij z izrazito trajnostnim pridihom z manjšim odtisom,
- celoletnih doživetij,
- kulturnih in gastronomskih doživetij,
- lahko dostopnih in varnih doživetij,
- doživetij z večjo vrednostjo za vse.

Doživetja razvijamo zato, da obstoječe turiste s ponudbo dodatnih aktivnosti v destinaciji zadržimo dalj časa, oz. kot atrakcije, ki obiskovalce pritegnejo na destinaciji. Pomagajo nam pri doseganju KPI-jev ohranjanja dobe bivanja in dviga turistične potrošnje. Na drugi strani pa ohranjamo in nadgrajujemo že obstoječe produkte ter razvijamo nove, da ustvarjamo primarni motiv turističnega prihoda na destinacijo.

Doživetja smo razdelili v 3 razvojne sklope. Uvrstili smo jih glede na to, kako imajo v tem trenutku najmočnejšo zgodbo, oz. katera so doživetja, ki jih potencialni gosti že v tem trenutku povežejo s TD SSD oz. si jih želijo. V prihodnosti, ko se bodo doživetja nadaljnje razvijala, je tematike smiselno preveriti in po potrebi združevati oz. smiselno posodabljati.

<u>Trije razvojni sklopi doživetij</u>

- Razvojno razvita doživetja (so že dosegla razvojni potencial in so pozicionirana)
- Doživetja potencialov (imajo velik razvojni potencial, so v fazi formiranja)
- Doživetja prihodnosti (trend digitalizacije doživetij, čuječnost ipd.)

Tabela 11: Razvojni sklop doživetij v destinaciji SSD

RAZVOJNO RAZVITA DOŽIVETJA IN POTENCIALI	**(kreiranje na prepoznavnih produktih destinacije)**
HMELJARSTVO IN PIVOVARSTVO	Zelena nit v povezanih doživetjih /kolesarsko kulinaričnih doživetjih, dogodkih, prireditvah, kulturno gastronomskih doživetjih . ŠE POTENCIALI.
GASTRONOMIJA	Doživetja lokalne in avtohtone kulinarike, ki temeljijo na BZ Zeleno zlato, Grofove kulinarično kolesarske ture, River food z Galerijo okusov-Chef za en dan, Flajsova degustacijska zgodba štrih prijateljev. ŠE POTENCIALI.
DOGODKI (etnološki, glsbeni, kulturni)	TD Petrovče, igrana šaljiva zgodba na perišču, prikaz pranja na star način, tradicionalni hmeljarski likof, dan hmeljarjev in srednjeveški dnevi na gradu Žovnek v Braslovčah, Kriglfest, otvoritev in zaključek fontane piv Zeleno zlato v Žalcu, dobrodelni festival potic v Preboldu, družina poje v Andraž nadPolzelo, Šentjurski sejem s spremljevalnim programom v Taboru, čutni sprehod skozi Nežine poezije na gradu Komenda, Podelitev pesniške nagrade Fanny Hussmann-Dama v črnem ŠE POTENCIALI (nadgradnje doživetja z igro Fanny itd.
AKTIVNA DOŽIVETJA V NARAVI – ang. Outdoor	Grof kulinarično - kulturne - gastronomske ture, Kolesarjenje po SSD, Pohod po hmeljarski poti, Vransko teče, vodene pohodne in učne poti,.. ŠE POTENCIALI.
TURIZEM NA PODEŽELJU	Lokostrelski teambuildingi na TK Izgoršek, zgodba savinskih lešnik TK Košec, spanje na toplarju na TK Weissi in ŠE POTENCIAL povezovanja v doživetja (npr. grad Žovnek, Komenda z lokalnimi ponudniki dobrot TK) ŠE POTENCIALI.
KULTURA	Tematska vodna doživetja (Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije z VR zgodbo obiranja hmelja, Grajska dožvetja na gradu Žovnek, vodena doživetja v dvorcu Novo Celje z izkustvenim čutom po razstavah) ŠE POTENCIALI.
ŠPORTNI TURIZEM (KOLESARSTVO)	Doživetja lokalne in avtohtone kulinarike, ki temeljijo na BZ Zeleno zlato, Grofove kulinarično kolesarske ture, River food z Galerijo okusov-Chef za en dan, Flajsova degustacijska zgodba štrih prijateljev. ŠE POTENCIALI.
DOŽIVETJA PRIHODNOSTI	Edinstvena doživetja (SUE), zelena doživetja (Slovenia Green /SG), doživetja virtualne resničnosti- stik fizičnega z virtualno sebino (VR doživetje v ekomuzeju hmeljarstva in pivovarstva Slovenije). ŠE POTENCIALI (Ekomuzej – interaktivno doživetje- nadgradnja, doživetje čuječnosti)

Vir: lastni (upoštevane smernice SST 2022-2028 in strateških dokumentov občin partneric SSD)

6. SMERNICE ZA RAZVOJ TURIZMA V DESTINACIJI SSD

Start povezanega sodelovanja z zavezo glavnih odločevalcev in občin SSD

Dosežen je pomemben mejnik v formiranju destinacije SSD, kar pomeni, da so se k skupnemu in povezovalnemu razvoju turizma zavezali glavni odločevalci občin SSD.

Trajnostni razvoj turizma destinacije SSD

V skladu s smernicami slovenskega turizma, se nadaljuje usmerjen in nadzorovan razvoj trajnostnega turizma, s spoštovanjem trajnostnih načel, ki upoštevajo okoljske, gospodarske in socialno-kulturne vidike razvoja turizma, krepitvijo poslovnega okolja in prispevanje k rasti kakovosti produktov, storitev, kreiranju edinstvenih doživetij in večji dodani vrednosti za vse deležnike (strmenje k ravnotežju med vplivi turizma na okolje, zaposlenimi v turizmu, lokalnimi skupnostmi in turističnimi ponudniki).

Priložnosti projektnih nepovratnih sredstev za razvoj turizma

Za razvoj turizma se v letu 2023 in 2024 pričakuje do 10. milijonov nepovratnih sredstev v naložbe infrastrukture in razvoja turizma, po podatkih Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport in s tega naslova je dobro izkoristiti možnosti pridobivanja nepovratnih sredstev EU. Samo s tega naslova, se bo trenutni nosilni atrakciji Fontana piv Zeleno zlato, v naslednjem 5 letnem obdobju pridružilo še kar nekaj nadgradenj v destinaciji

(samo na Žalskem območju sta v teku 2 potrjena turistična projekta, s potrjenim financiranjem s strani nepovratnih EU sredstev, in sicer Hmeljko pripoveduje zgodbo o pivu, z nosilcem ZKŠT Žalec in projekt Od hmelja do piva, nosilec je občina Žalec).

Turizem – potrditev doprinosa lokalni skupnosti z multiplikativnimi učinki

To je ob enem tudi potrditev, da je turizem gospodarska panoga, ki ima za celotno lokalno prebivalstvo destinacije visok potencial in doprinaša pozitivne koristi vsem deležnikom ter doprinaša lokalni skupnosti z generiranjem prihodkov in multiplikativnimi učinki.

6.1. Predlog operativnih ciljev in ukrepov na ravni menedžmenta TD SSD

Za začetek delovanja destinacije SSD, po končanem projektu Povezovanje turističnih potencialov Spodnje Savinjske doline (31.7.2023), z nosilcem LAS SSD, partnerskimi občinami SSD Braslovče, Polzela, Žalec /za občino Žalec ZKŠT Žalec, Vransko / za občino Vransko ZKTŠ

Vransko, Tabor in Prebold), RA Savinja, je od 1.8.2023, po sklepu županov in potrjeni destinacijski pogodbi, potrjena zaveza in delovanje destinacijskih aktivnosti, v izvajanju destinacijskega koordinatorja do konca leta, oz. 31.12.2023.

Pooblastilo za izvajanje aktivnosti je dodeljeno Zavodu za kulturo, šport in turizem Žalec.

V ta namen bodo za delovanje vodenja in koordinacije destinacije ter vzpostavitev destinacijske spletne strani ter marketinških aktivnosti-proporcionalno zagotovljena sredstva s strani občin partneric.

V nadaljevanju je za delovanje destinacije nujno formirati destinacijsko kadrovsko strukturo (DMO) in način promocije destinacije z definiranim financiranjem le-tega.

6.1.1. Ključni deležniki na področju razvoja turizma SSD

Ključni deležniki na strateški ravni so:

- Župani, občinski svet in občinska uprava občin Žalec, Prebold, Vransko, Tabor, Polzela in Braslovče, za turizem je pristojen Urad za prostor in gospodarstvo.
- V okviru Občine Žalec deluje Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec (ZKŠT Žalec). ZKŠT Žalec je javni zavod, odgovoren za izvajanje dejavnosti turizma, kulture in športa v Občini Žalec, odgovoren za koordinacijo izvajanja strategije turizma in sodelovanje z občinami na območju Spodnje Savinjske doline.
- V okviru Občine Vransko deluje Zavod za kulturo, turizem in šport Vransko (ZKTŠ Vransko). ZKTŠ Vransko je javni zavod, odgovoren za izvajanje dejavnosti turizma, kulture in športa v Občini Vransko, v nadaljevanju tudi destinacijsko sodelovanje SSD.

Ključni deležniki na področju turizma destinacije SSD:

JAVNI SEKTOR

- RAZVOJNA AGENCIJA SAVINJA Razvojna agencija Savinjske regije (RASR) je razvojno-svetovalna organizacija, odgovorna za spodbujanje razvoja Spodnje Savinjske doline, za pomoč pri pridobivanju EU sredstev in za usklajevanje interesov na ravni regije.
- LAS SPODNJE SAVINJSKE DOLINE (LAS SSD) – javno-zasebno partnerstvo za razvoj podeželja (ustanovljeno leta 2007), zajema območje občin Spodnje Savinjske doline: Braslovče, Polzela, Prebold, Tabor, Vransko in Žalec, v nadaljevanju destinacije SSD.
- Krajevne skupnosti in mestne skupnosti.

- DRŽAVA IN REGIJA (Statistični urad RS , Slovenska turistična organizacija, Turistična zveza Slovenije, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) in Obrtno-Podjetniška zbornica Slovenije , (OZS) z območnimi enotami, Razvojna agencija Savinjske regije (RASR), Zavod Celeia Celje (za RDO Dežela Celjska), ORA SA-ŠA (za RDO Savinjsko – Šaleško.
- JAVNE INSTITUCIJE (izobraževalne ustanove - OŠ, vrtci, UPI Ljudska univerza Žalec, Javni sklad za kulturne dejavnosti, območne izpostave, knjižnice, druge javne institucije, katerih dejavnosti so povezane s turizmom (JKP– enote urejanja javnih površin)).

ZASEBNI SEKTOR

- PONUDNIKI NASTANITVENIH KAPACITET (Hotel, turistične kmetije, gostišče, privatne sobe, hostel)
- PONUDNIKI GOSTINSKIH STORITEV, KULINARIKE (Gostilne, restavracije, ekološke in turistične kmetije, vinotoč)
- PONUDNIKI ŠPORTNO REKREATIVNIH STORITEV (Športni parki, športni klubi, ponudniki kolesarjenja, jezdenja, plezanja, fitnes, športna društva).
- TURISTIČNE AGENCIJE (Turistične agencije)
- PONUDNIKI KULTURNE DEDIŠČINE Upravljavci kulturne dediščine)

CIVILNI SEKTOR

- DRUŠTVA IN ZVEZE (Turistična, športna, kulturna, društva na področju kmetijstva)
- DRUGO (Poznavalci, strokovnjaki s področja naravne in kulturne dediščine).

6.1.2. Formiranje DMO

Miselnost, da je za turistično destinacijo dovolj, da jo promoviramo in o njej obveščamo (informiramo), je zamenjalo potrjeno dejstvo, da turistične destinacije potrebujejo upravljanje (management), takoimenovani organizacijski destinacijski management (DMO), kar v praksi pomeni upravljanje z viri turistične ponudbe, pri čemer so upoštevani tudi tisti elementi okolja, ki niso neposredno povezani s turizmom.

6.1.3. Fazi operativnih ukrepov na ravni TD SSD

Osrednji cilj ukrepov v predlagani fazi 1 je postaviti temelje za močno organizacijo za destinacijski management (DMO), ki bo lahko v nadaljevanju (faza 2) opravljala vse pripisane ji naloge, vključno s trajnostnim načrtovanjem, razvojem in promocijo.

UKREPI DESTINACIJSKEGA MENEDŽMENTA - <u>faza 1 (2023 - 2025)</u>

- Izbira modela organiziranosti na področju turizma,
- izbira in priprava vsega potrebnega za ustanovitev organizacije, ki bo odgovorna (tudi) za destinacijski management,
- Vodenje in koordinacija ter priprava plana dela (letni plan 2024, 2025),
- zagotovitev ustrezne kadrovske in finančne ureditve DMO,
- krepitev kompetenc zaposlenih v DMO in njenih sodelavcev (izobraževanja),
- izobraževanje destinacijskih vodnikov (2024),
- prijave na razpisane projekte za razvoj turizma (EU in nacionalni projekti),
- pod okriljem DMO vzpostavitev delovno skupino znotraj destinacije,
- vzpostavitev sodelovanja z okoliškimi destinacijami,
- vzpostavitev marketinške in prodajne funkcije v destinaciji,
- krepitev kompetenc obstoječih in potencialnih turističnih deležnikov,
- zasnova ukrepov za usmerjanje turističnih tokov,
- izvajanje strategije in spremljanje, kako uspešni smo pri tem (poročila, realizacija).

UKREPI DESTINACIJSKEGA MENEDŽMENTA - <u>faza 2 (2026 - 2028)</u>

- Vodenje, strateško načrtovanje, koordiniranje in odzivnost na dogajanja globalno, nacionalno in lokalno ter spremljanje delovanja kadrov v DMO,
- redno letno zagotoviti zadostna finančna sredstva za nemoteno delovanje DMO in izvajanje vseh ukrepov (sodelovanje s strateškimi odločevalci),
- vzpostavitev centra za center za doživetja in kakovost (KBZ Zeleno zlato), centra za razvoj (+digitalizacija) in centra za promocijo,
- redno krepitev kompetenc zaposlenih v DMO in njenih sodelavcev,

- koordiniranje delovnih skupin znotraj destinacije,
- krepitev sodelovanja z destinacijami iz ožje regije in vzpostavili sodelovanje z destinacijami iz širše regije, možno regijsko združevanje,
- redna krepitev kompetenc turističnih deležnikov,
- spremljanje izvajanja ukrepov za usmerjanje turističnih tokov,
- še naprej redno spremljanje izvajanja strategije (destinacijske, v skladu s smernicami nacionalne strategije),
- spremljanje in meritve ekonomskih učinkov turizma in zastavljenih strateških kazalnikov,
- spremljanje zadovoljstva obiskovalcev in lokalnega prebivalstva,
- pridobiti znak za trajnostne turistične destinacije Slovenia Green.

6.2. Smernice za učinkovito izvajanje strategije razvoja turizma destinacije SSD

Cilj DMO in destinacije SSD je, kot razvidno iz sprejetih ukrepov, da se s povezano, celovito ponudbo, sodelujočimi deležniki, učinkovito razvija v uspešno, trajnostno naravnano turistično destinacijo, s povezovanjem z ostalimi destinacijami in v nadaljevanju regijsko, z dodano vrednostjo za vse. Cilje je doprinašati blagostanju lokalnega prebivalstva, ponuditi priložnosti poslovnega sodelovanja, zavezani k kreiranju edinstvene izkušnje obiskovalcem, turistom, s spoštovanjem trajnostnih načel. Na poti soustvarjanja destinacijske zgodbe bomo spoštovali in upoštevali vse usmeritve in cilje nove Slovenske strategije turizma 2022-2028.

7. PROMOCIJA TURISTIČNE DESTINACIJE SSD

Slovenija je vse bolj cenjena kot zanimiva turistična destinacija, priporočajo jo svetovno znani turistični vodniki in to je odlična odskočna deska za uresničitev Strategije slovenskega turizma 2022–2028. (STO, 2023)

Svoj košček prepoznavnosti in doprinosa v mozaiku slovenskega turizma si želi tudi destinacija Spodnja Savinjska dolina.

Opomba:

Trženje destinacije SSD ni del vsebine SRT SSD 2023-2028. Sledi ločen dokument.

V času ustvarjanja projekta PTP SSD je nastala, v sodelovanju z izbranim zunanjim izvajalcem, April 8, digitalno agencijo, d.o.o. kreativa celotne grafične podobe (CGP) z destinacijskim logotipom, ki je sestavljen iz hmeljske kobule (6 lističev), ki predstavlja povezanih 6 občin destinacije SSD in nakazano pot v dolino in iz nje (reka Savinja in razgibana pot destinacije SSD) . Opomba: Logotip SSD (Slika 3, v poglavju 1.4.) in CGP (priročnik CGP, priloga 1).

V 1. fazi do zaključka leta 2023 je (zaradi okrnjenega budgeta) planirana še:

- vzpostavitev destinacijske spletne strani,
- vzpostavitev destinacijskih socialnih omrežij (Facebook, Instagram)
- tiskan katalog v štirih jezikih (slovenski, angleški, nemški, italijanski)
- promocija destinacije na dogodkih in prireditvah v destinaciji in v medijih.

V začetni fazi destinacijskega projekta PTP SSD (2022-2023) je bil zasnovan prvi skupni destinacijski digitalni katalog SSD, dosegljiv na spletnem naslovu:

https://catalogue.savinja-valley.com/si/,

s sloganom: **»Destinacija Spodnja savinjska dolina - dolina zelenega zlata«**

8. LITERATURA IN VIRI

1. Agenda Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030. Dostopno 28. 5. 2023 na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5708_sl.htm.
2. Arctur. (2019). Projekti Tourism 4.0. Dostopno na: https://tourism4-0.org/t4-0-projects/
3. Jevšnik, D. (2023). Strategija razvoja turizma v občini Polzela 2023-2030. Polzela: TIC Polzela.
4. LAS SSD. (2023).Strategija lokalnega razvoja za lokalno akcijsko skupino Spodnje Savinjske doline za programsko obdobje 2021 – 2027. Žalec: LAS SSD.
5. Mihalič, T. (2006). Trajnostni turizem. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
6. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2017). Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
7. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2021). Strategija digitalne transformacije. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
8. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2022). Strategija slovenskega turizma 2022–2028. Dostopno 12.10.2022 na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MGRT/Dokumenti/DTUR/Nova-strategija-2022-2028/Strategija-slovenskega-turizma-2022-2028-dokument.pdf
9. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Program celovitega spodbujanja kakovosti v turizmu. Dostopno 8. 10. 20122 na: http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/turizem/MG-Program_celovitega_spodbujanja_kakovosti.pdf.
10. Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport. (2023). Na srečanju z županjami in župani o oblikovanju turizma. Dostopno 15.7.2023 na: https://www.gov.si/novice/2023-02-22-na-srecanju-z-zupanjami-in-zupani-o-oblikovanju-turizma-z-vecjo-vrednostjo-za-vse/
11. Mulec, I. (2018), povzeto po Practical guide to Tourism Destination Management, WTO, 2007, prosojnice Upravljanje turističnih destinacij, Fakulteta za komercialne in poslovne vede, Celje.
12. Nunčič, M. (2017). Pomen družbenih medijev v turizmu. Digitalna akademija STO.
13. Projekt. Strategija razvoja turizma v občini Žalec.(2019). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
14. Slovenia info. Zelena shema slovenskega turizma. (2017). Dostopno 20. 5. 2023 na: https://www.slovenia.info/sl/poslovne-strani/zelena-shema-slovenskega-turizma.

15. Slovenska turistična organizacija. (2020). Turizem v številkah 2019. Dostopno 8. 03. 2023 na: www.slovenia.info/uploads/dokumenti/tvs/2019/turizem_v_stevilkah_2019.pdf
16. Slovenska turistična organizacija. (2021). Turizem v številkah 2020. Dostopno 14. 2. 2023 na: www.slovenia.info/uploads/dokumenti/tvs/2020/2021_03_STO_TVS_2020_SLO.pdf
17. SURS (2022), Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno 14. 6. 2023 na: http://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/24/66.
18. Valicon Tourism. (2016). Persone ciljnih skupin slovenskega turizma. Dostopno 18. 5. 2023 na: https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/raziskave/sto157_persone_ciljnih_skupin_slo_turizma.pdf
19. World Turism Orgnization (WTO). Dostopno 24. 5. 2023 na: http://www.unwto.org/index.php.
20. ZKŠT Žalec. Trajnostno poročilo. (2021). Žalec: ZKŠT Žalec.
21. ZKŠT Žalec. Turizem 2022. Žalec: ZKŠT Žalec.
22. ZRSVN. (2015). Program dela Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave. Ljubljana: ZRSVN.

9. PRILOGE

- Priloga 1: Priročnik CGP destinacije Spodnja Savinjska dolina
- Priloga 2: Seznam ponudnikov turističnih nastanitev SSD
- Priloga 3: Seznam ponudnikov kulinarike SSD

SPODNJA
SAVINJSKA
DOLINA

Med hmeljem in hribi

Spodnja Savinjska dolina

Vizualna podoba Spodnje Savinjske doline predstavlja združenje šestih občin- Žalec, Povzela, Braslovče, Vransko, Tabor, Prebold. Občine se med seboj povezujejo s hmeljem, pivom, dolino, kolesarskimi in pohodnimi potmi ter reko Savinjo. Simbol v logotipu prikazuje kobulo hmelja s šestimi lističi, ki predstavljajo 6 združenih občin v skupno destinacijo. V negativu lističi hmelja prikažejo obris hribov in doline, skozi center katere se vije krivulja, ki jo interpretiramo kot reko, kolesarsko ali pohodno pot skozi dolino. Vijuga služi kot simbol, ki ga vizualno povežemo z več elementi, kot je reka, dolga cesta, kolesarska pot oziroma z drugimi besedami pot do hmelja.

Znak

Znak

Znak Spodnja Savinjska dolina je sestavljen iz simbola in črkovnega znaka (logotipa). Logotip je v osnovi sestavljen iz tipografije FreightBig Pro. Znak je v osnovi zlate barve.

Varnostno območje

Varnostno območje znaka je na vseh straneh odmaknjeno za višino črkovnega znaka (A):
1. Izmerite velikost odmika pisave od simbola.
2. Velikost odmika aplicirajte povsod okoli logotipa.

Prostor nedotakljivosti
Najmanjši dopustni odmik logotipa od vseh ostalih grafičnih elemntov

Velikost in povečava

Da bi zagotovili čitljivost blagovne znamke Spodnja Savinjska dolina, sta bili izdelani dve različici. Korporativna oznaka 1 je za vse uporabe 40 mm in več, medtem ko je korporativna oznaka 2 za vse uporabe pod 40 mm do najmanjše priporočene velikosti 12 mm.

Korporativna oznaka 1

Korporativna oznaka 2

Znak

Napis Spodnja Savinjska dolina je bil izdelan z uporabo tipografije FreightBig Pro in ne sme biti kakor koli spremenjen. Napis nikoli ne sme biti poravnan sredinsko ali obojestransko.
Nikoli se ne sme pojaviti v nobeni drugi pisavi kot FreightBig Pro. Vrsta naj bo samo reproducirana v črni, beli ali zlati barvi. Vrsta na spodnji mreži je namenjena podpisnikom oziroma dopisu slogana.

SPODNJA
SAVINJSKA
DOLINA

Znak s sloganom

Različica logotipa z uporabo slogana. Slogani so sestavljeni iz tipografije FreightBig Semibold Italic.

Barvna paleta

Barvni sistem

Primarna paleta

Zlata in zelena

Pnathone: P 11-14 U
CMYK: c0 m21 y76 k29
RGB: r191 g153 b67

Pnathone: P 627 U
CMYK: c86 m53 y77 k69
RGB: r5 g46 b33

Slonokoščena, bela in črna

Pnathone: P 1-9 U
CMYK: c0 m2 y4 k0
RGB: r255 g248 b241

Pnathone: BLACK

WHITE

Zgoraj navedene barve so edine, ki jih je treba uporabiti pri oblikovalskem slogu. Te barvne specifikacije se uporabljajo pri določanju barv za različne uporabe sloga oblikovanja, kot je opisano v teh smernicah. Ne smejo se uporabljati nobene druge barve, razen tistih, ki so navedene tukaj, drugih specifikacij, kot so te, se ne sme uporabljati za razmnoževanje teh barv.

Sekundarna paleta

Zelena in siva

Pnathone: P 157-8 U
CMYK: c55 m0 y100 k0
RGB: r128 g195 b66

Pnathone: P 170-6 C
CMYK: c46 m43 y42 k5
RGB: r142 g134 b132

Simbol

Enobarvna, pozitivna različica simbola hmelja (tj. z uporabo samo ene barve na belem papirju) se pojavi samo v Pantone© P 11-14 ali črni. Možnost uporabe pa je tudi v sekundarni zeleni barvi. To velja za obe različici znamke podjetja. V izjemnih okoliščinah se simbol hmelja lahko loči od tipografije in je uporabljen kot grafika ali ilustracija.

Znak

Poleg barvnega znaka se lahko uporablja tudi črno bela različica v pozitivu ali negativu.
Na rasterskih podlagah z manj kot 30 % barve se uporablja znak črne barve

Tipografija

Tipografija

Primarna tipografija

FreightBig Pro

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
a b c č d e f g h i j k l m n o p q r s š t v w x y z
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

FreightBig Pro Black

FreightBig Pro

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
a b c č d e f g h i j k l m n o p q r s š t v w x y z
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

FreightBig Pro Medium

FreightBig Pro

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
a b c č d e f g h i j k l m n o p q r s š t v w x y z
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

FreightBig Semibold Italic

Sekundarna tipografija

Gill Sans

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
a b c č d e f g h i j k l m n o p q r s š t v w x y z
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gill Sans Bold

Gill Sans

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
a b c č d e f g h i j k l m n o p q r s š t v w x y z
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gill Sans Medium

Gill Sans

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
a b c č d e f g h i j k l m n o p q r s š t v w x y z
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gill Sans Light

Znak

Spodaj so odobrene barvne različice logotipa Spodnja Savinjska dolina. To so edine sprejemljive barvne kombinacije.
Kje uporabiti: Enobarvni znak podjetja je treba uporabljati povsod mogoče, saj je to standardni logotip. Ostale variacije so uporabljene pri prilagoditvah na različnih ozadjih.

Ena barva (črna/zlata) na beli podlagi.

Dve barvi na beli podlagi

Dve barvi na črni podlagi

Ena barva (bela/zlata) na črni podlagi.

Dve barvi na zeleni podlagi

Ena barva (bela/zlata) na zeleni podlagi.

Nedovoljena uporaba

Primeri prikazov nedovoljene uporabe znaka zaradi neustrezne uporabe barv znaka, neustreznega izbora barv znaka glede na barvo podlage ali zaradi posega v sam znak in njegov podpis s spreminjanjem črkovne vrste in razmakov med črkami.

Uporaba več kot ene barve v simbolu.

Uporaba napačne tipografije.

Pomanjšave ali spremembe pripisa.

Napačna uporaba oznake z ozadjem, kjer blagovna znamka ni razpoznavna.

Uporaba napačne barve.

Neprimerno barvno ozadje.

Aplikacije CGP

Vizitke

Prikaz osebne vizitke z zadnjo stranjo, namenjeno informacijam o podjetju in zaposlenih.
Velikost: 85 x 55 mm

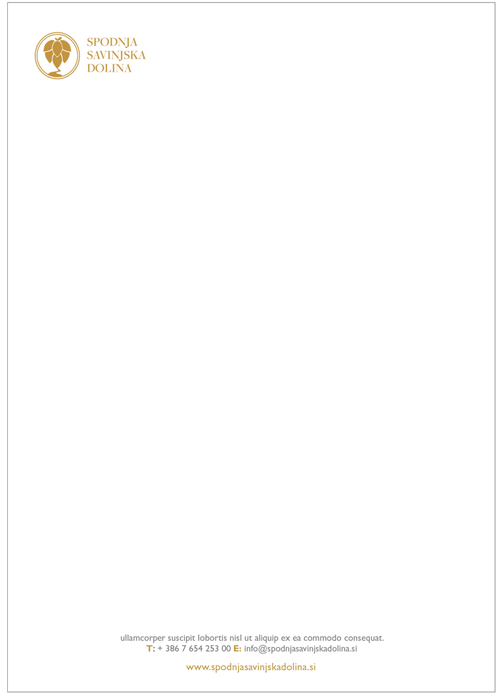

Dopisni list

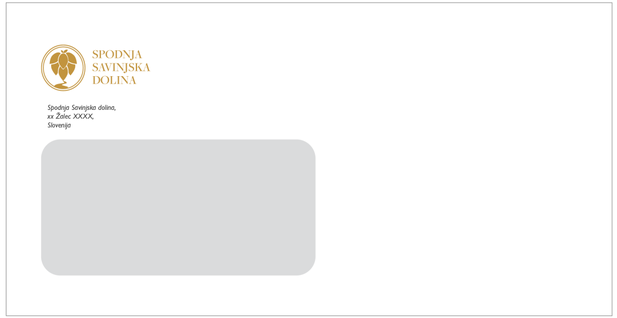
Logotip se pojavlja v zgornjem
levem kotu, naslov podjetja pa na dnu dopisnega
lista s sredinsko poravnavo.

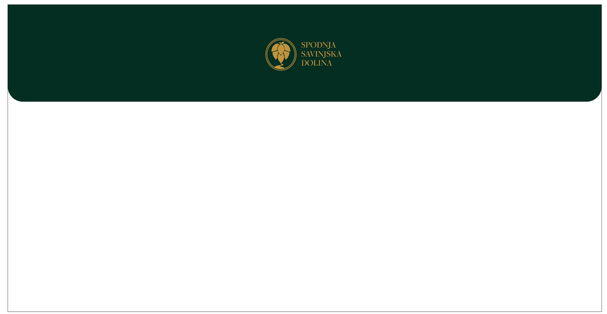
Velikost: 210 x 297 mm

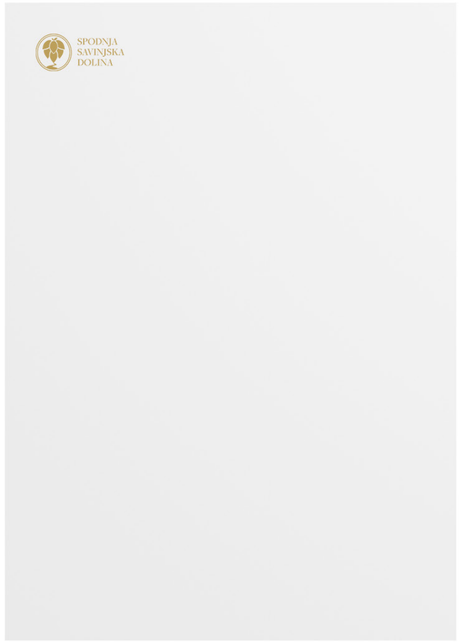

Pisemska ovojnica

Logotip se, ne glede na tip amerikanke, pojavlja v
zgornjem levem kotu.
Naslov podjetja pa pod logotipom.

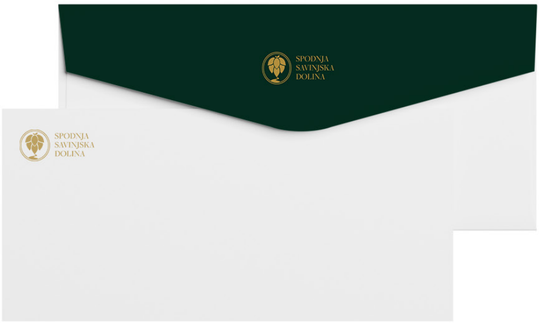

SPODNJA
SAVINJSKA
DOLINA

SPODNJA
SAVINJSKA
DOLINA

Euismod Tincidunt
Nisis delenage modet
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit,
sed diam nonummy nibh
T: + 386 7 434 210 00 E: info@spodnjesavinjskadolina.si
www.spodnjesavinjskadolina.si

SPODNJA
SAVINJSKA
DOLINA
SPODNJA
SAVINJSKA
DOLINA

KONTAKTI PONUDNIKOV TURISTIČNIH NASTANITEV

HOTELI

HOTEL A 4*
Mala Pirešica 20, 3301 Petrovče
W: www.hotel-a.si
E: info@hotel-a.si
T: +386 (0)3 571 55 55,
T: +386 (0)51 677 777

GROF HOTEL 4*
Čeplje 12, 3305 Vransko
W: www.grof.eu
E: hotel@grof.eu
T: +386 (0)3 70 55 550,
T: +386 (0)41 301 030

HOTEL PREBOLD 3*
Graščinska cesta 9, 3312 Prebold
W: www.hotel-prebold.si
E: info@hotel-prebold.si
T: +386 (0)31 628 442

MC HOTEL 3*
Mestni trg 3, 3310 Žalec
W: www.mc-zalec.si
E: info@mc-zalec.si
T: +386 (0) 70 436 570

GOSTIŠČA, HOSTLI, PRENOČIŠČA S SOBAMI

GOSTILNA GROF 3*
Čeplje 12, 3305 Vransko
W: www.grof.eu
E: hotel@grof.eu
T: +386 (0)3 70 55 550,
T: +386 (0)41 301 030

GOSTILNA PIZZERIA FERLIČ
Spodnje Gorče 3, 3314 Braslovče
W: www.gostilna-ferlic.si
E: ervin.ferlic@gmail.com
T: +386 (0)3 5709 90 74,
T: +386 (0)31 875 052

HOSTELplusCAFFE PETROVČE
Petrovče 243, 3301 Petrovče
W: www.hostelplus.si
E: radovan@hostelplus.si
T: +386 (0)40 307 700

GOLOBČEK BED&PIZZA
Prapreče 30, 3305 Vransko
W: www.golobcek.si
E: hostel@golobcek.si
T: +386 (0)51 229 115

BED&BREAKFAST DVOREC
Dobriša vas 18, 3301 Petrovče
W: bbdvorec.com
E: anton.grobelsek@tutela.si
T: +386 (0)31 393 545

PRENOČIŠČA VERDE
Petrovče 94, 3301 Petrovče
W: www.verdebar.com
E: info@verdebar.com
T: +386 (0)41 418 075

MINI RANČ
Ob rimski nekropoli 39, 3311 Šempeter v Savinjski dolini
W: www.miniranc-sempeter.si
E: miniranc.sempeter@gmail.com
T: +386 (0)40 427 327

LAVANDER
Hramše 4A, 3310 Žalec
W: https://shorturl.at/BLQU8
E: krulec.aljaz@gmail.com

TURISTIČNE KMETIJE

TURISTIČNA KMETIJA WEISS
Miklavž pri Taboru 37, 3304 Tabor
W: www.kmetija.weiss@gmail.com
E: info@turisticna-kmetija-weiss.si
T: +385 (0)031 619 484

TURISTIČNA KMETIJA IZGORŠEK
Pongrac 69, 3302 Griže
W: www.izgorsek.si
E: info@izgorsek.si
T: +386 (0)41 970 036

APARTMAJI, POČITNIŠKE HIŠE

HILLSIDE BIO RESORT
Šešče pri Preboldu 21, 3312 Prebold
W: www.facebook.com/people/HillSide-Bio-Resort-Apartments/100069433187709/
E: pero_kos@hotmail.com
T: +386 (0)41 926 163

BITTER CHARMING GUEST HOUSE
Orla vas 8a, 3314 Braslovče
W: https://shorturl.at/hOW57
E: bitter8a@gmail.com
T: +386 (0)41 369 454

WELLNESS APARTMAJI MIMI
Ojstriška vas 28, 3304 Tabor
W: https://shorturl.at/ntNTZ
E: prbrisnk@gmail.com
T: +386 (0) 40 595 194

HOLIDAY HOUSE VIKEND
Andraž nad Polzelo 51, 3313 Polzela
W: www. apartmavikend.si
E: spletni obrazec /WEB form
T: +386 (0)386 31 815 588

GUESTHOUSE BRASLOVČE
Preserje 16b, 3314 Braslovče
W: https://shorturl.at/bnRS1
E: najem.camping@gmail.com
T: +386 (0)51 659 359

BITTER SAUNA AND JACUZZI SPA APARTMENT
Orla vas 8a, 3314 Braslovče
W: https://shorturl.at/knqr2
E: bitter8a@gmail.com
T: +386 (0)41 369 454

HIŠKA SPROSTITVE
Zahomce 12, 3305 Vransko
W: www.kmetijajerman.com
E: info@kmetijajerman.com
T: +386 (0)31 848 114

VRANSKO 29 – APARTMA IN SOBE
Čreta 2a, 3305 Vransko
W: https://shorturl.at/asS47
E: natasa.g.jerina@gmail.com
T: + 386 (0)41 989 191

APARTMA "PRI VRTNICI"
Letuš 98, 3327 Šmartno ob Paki
W: https://shorturl.at/bDFQ8
E: marta.wilfan@siol.net
T: +386 (0)31 840 443

BLUE COTTAGE
Podvrh 99, 3314 Braslovče
W:h ttps://shorturl.at/hmxHR
E: modrahiska99@gmail.com
T: +386 (0)31 360 253

BRUNARICA MERIKOTKA
Topovlje 15a, 3314 Braslovče
W: https://shorturl.at/bdGR4
E: merikotkaslovenia@gmail.com
T: +386 (0)41 500 277, T: +386 (0)41 737 656

ISLAND COUNTRY HOUSE VRBJE
Vrbje 83 c, 3310 Žalec
W: https://shorturl.at/drsGQ
E: anja.s.uranjek@gmail.com
T: +386 (0)031 786 754

SONČNI BREG - THE SUNNY HILL
Zabukovica 168, 3302 Griže
E: rok.komel@gmail.com
T: +386 (0)31 887 723

ECO-HOUSE ZIVLJENJE NA VISOKEM
Miklavž Pri Taboru 61, 3304 Tabor
W: www.facebook.com/ecohouseSlovenia
E: hotel@ecohouse.si
T: +386 (0)40 595 194

FAJN APARTMENT
Rimska cesta 168, 3311 Šempeter v Savinjski dolini
W: www.noblapartments.com
E: info@noblapartments.com
T: +386 (0)41 936 508

GUEST HOUSE ŠEMPETER
Ob Strugi 5, 3311 Šempeter v Savinjski dolini

W: https://shorturl.at/dyAHQ
E: rajh.breda@gmail.com
T: +386 (0)41 686 156

HOLIDAY HOUSE ŽALEC
Zabukovica 140, 3302 Griže
W: www.holidayhouseslovenia.com
E: enostavno.zabavno@gmail.com
T: +386 (0)40729567

KAMPI, GLAMPINGI

CAMP DOLINA
Dolenja vas 147, 3312 Prebold
W: www.dolina.si
E: camp@dolina.si
T: +386 (0)41 790 590

CAMP PARK
Latkova vas 227, 3312 Prebold
W: www.campingprebold.si
E: info@campingpark.si
T: +386 (0)41 472 496

KAMP STESKA
Studence 9, 3310 Žalec
W: www.ribnik-steska.si
E: info@ribnik-steska.si
T: +386 (0)41 354 531

KAMP KOTEČNIK - IZLETNIŠKA KMETIJA TRATNIK
Pongrac 165, 3302 Griže
W: https://shorturl.at/fBE18
E: albina.tratnik@gmail.com
T: +386 (0)40 741 942

KAMP PODGRAD VRANSKO
Prapreče 30, 3305 Vransko
W: www.camp-vransko.com
E: info@camp-vransko.com
T: +386 (0)51 611 589

EKOLOŠKA KMETIJA KOZMAN- GLAMPING
Podkraj 4, 3320 Velenje
W: www.eko-kmetija.eu
E: eva.kozman@gmail.com
T: +386 (0)31 859 002

GREEN VALLEY GLAMPING
Cesta na Roje 14, 3311 Šempeter v Savinj.
DoliniW: www.greenvalleyglamping.com
E: info@greenvalley.si
T: +386 (0)40 685 662, T: +386 (0)41 569 982

HILLSIDE BIO GLAMPING
Šešče pri Preboldu 21, 3312 Prebold
W: https://shorturl.at/gARU8
E: pero_kos@hotmail.com
T: +386 (0)31 628 442

POSTAJALIŠČA ZA AVTODOME

PZA HOPSLANDIJA VRBJE
Vrbje 83a, 3310 Žalec
W: www.camperstop.si/lokacija/zalec-ribnik-vrbje/
GPS: 46.240724, 15.153966
Lokacija: Ob ribniku Vrbje , Žalec

PZA ŽALEC
Mestni trg 3, 3310 Žalec
W: www.camperstop.si/obcina/zalec/
GPS: 46.254262, 15.162963
Lokacija: Center mesta Žalec

PZA VRANSKO
Prapreče 30, 3305 Vransko
W: www.camp-vransko.com/
GPS: 46.244216, 14.943499
Lokacija: Kamp Podgrad, Vransko

PZA BRASLOVČE
Preserje 9a, 3314 Braslovče
W: www.camperstop.si/obcina/braslovce/
GPS: 46.293008, 15.051982
Lokacija: Ob ribniku Preserje, Braslovče

PZA PREBOLD
Dolenja vas 47, 3312 Prebold
W: www.avtokampi.si/kampi/pza-prebold
GPS: 46.23353, 15.09290
Lokacija: Ob zunanjem bazenu in športnem parku, Prebold

PZA POLZELA
Ločica ob Savinji, 3313 Polzela
W: www.avtokampi.si/kampi/pza-locica
GPS: 46.25852, 15.09890
Lokacija: Poslovna cona Ločica , Polzela

PLANINSKI DOMOVI

PLANINSKI DOM NA GORI OLJKI
Dobrič 39, 3313 Polzela
W: https://www.pzs.si/koce.php?pid=102
T: +386 (0)3 541 77 34,
T: +386 (0) 386 31 756 979

PLANINSKI DOM NA MRZLICI
Pongrac 125A, 3302 Griže
W: https://www.pzs.si/koce.php?pid=137
E: bojanajeglic@gmail.com
T: +386 (0)70 684 116

PLANINSKI DOM NA ČRETI
Črета 2a, 3305 Vransko
W: www.planinsko-drustvo-vransko.si
E: natasa.g.jerina@gmail.com
T: +386 (0)3 572 52 85

KONTAKTI KULINARIČNIH PONUDNIKOV

GOSTILNE IN GOSTIŠČA

GOSTILNA PRIVOŠNIK
Rimska cesta 150, 3311 Šempeter
W: www.gostilna-privosnik.si
E: franc.privosnik@gmail.com
T: +386 (0)3 700 18 03

GOSTILNA PRI MAMICI - HIŠA LISJAK
Ločica pri Vranskem 42, 3305 Vransko
W: www.soferskamamica.si
E: lisjak@hisa-lisjak.si
T: +386 (0)8 330 19 00

BRUNARICA JEZERO
Zgornje Gorče 24, 3314 Braslovče
W: www.braslovskojezero.com
E: rez@braslovskojezero.com
T: +386 (0)3 620 62 06

GOSTILNA IN PIZZERIA GOLOBČEK
Prapreče 30, 3305 Vransko
W: www.golobcek.si
E: hostel@golobcek.si
T: +386 (0)51 229 115

GOSTILNA GOMLANKA
Gomilsko 45, 3303 Gomilsko
T: +386 (0)3 572 64 06,
T: +386 (0)31 301 080

GOSTILNICA RIBCA
Mestni trg 6, Žalec
W: www.ribca.si
E: ribca.info@gmail.com
T: +386 (0)31 835 768,
T: +386 (0)70 498 071

GOSTILNA GROF 3*
Čeplje 12, 3305 Vransko
W: www.gostilna-grof.si
E: hotel@grof.eu
T: +386 (0)3 70 55 550,
T: +386 (0)41 301 030

GASTRO PUB KOLODVOR
Hmeljarska ul. 2, 3310 Žalec
W: www.facebook.com/kolodvorGP/
E: marketing@kapija.si
T: +386 (0)70 255 256

GOSTILNA IN PICERIJA "PRI GASILCU"
Matke 76a, 3312 Prebold
W: www.facebook.com/Prigasilcu/
E: marcel.cilensek@gmail.com
T: +386 (0)40 229 561

GOSTILNA ŠTORMAN
Rimska cesta 10,3311 Šempeter v Savinjski dolini
W: www.storman.si
E: info@storman.si
T: +386 (0)3/ 703 83 00,
T: +386 (0)3/ 703 83 06

GOSTILNA IN PICERIJA PARIŽLJE
Parižlje 20, 3314 Braslovče
W: www.gostilnaparizlje.si
E: gostilnaparizlje@gmail.com
T: +386 (0)59 979 592

PIZZERIA MAMMA MIA
Kidričeva ulica 20, Žalec
W: www.mamma-mia.si
T: +386 (0)3 710 30 90,
T: +386 (0)40 610 610

PIZZERIA ZANZIBAR
Ulica Ivanke Uranjek 1, Žalec
W: www.zanzibar-zalec.si
E: info@zanzibar-zalec.si
T: +386 (0)3 571 94 70,
T: +386 (0)41 561 907

GOSTILNA NOVAK
Gotovlje 74, 3310 Žalec
W: www.facebook.com/gostilnanovakgotovlje/
T: +386 (0)41 455 841

GOSTIŠČE PRI ZIBKI
Griže 46/b, 3302 Griže
T: +386 (0)3 571 80 11

GOSTILNA SLOVAN
Vransko 54, 3305 Vransko
E: gostilna.slovan@siol.net
T: +386 (0)3 57 25 430

GOSTIŠČE MARJOLA
Šlandrov trg 15, 3310 Žalec
W: www.facebook.com/Gostiscemarjola/
E: lada.premik@gmail.com
T: +386 (0)31 627 919

KOPAKABANA
Preserje 18, 3314 Braslovce
W: www.facebook.com/Kopakabana2019/
E: benjamin.cajner12@gmail.com
T: +386 (0)51 435 744

GOSTILNA PIZZERIA FERLIČ
Spodnje Gorče 3, 3314 Braslovče
W: www.gostilna-ferlic.si
E: ervin.ferlic@gmail.com
T: +386 (0)3 5709 90 74,
T: +386 (0)31 875 052

GOSTILNA CIZEJ
Malteška cesta 26, 3313 Polzela
T: +386 (0)31 332 777

GOSTILNA RIMLJAN
Rimska cesta 58, 3311 Šempeter
W: www.rimljan.si
E: marija.sedminek.s.p.@siol.net
T: +386 (0)70 31 252

GOSTILNA PRI VAŠKI LIPI
Griže 49, 3302 Griže
E: marija.culk.sp@gmail.com
T: +386 (0)3 571 71 85

GOSTILNA IN PIZZERIA MAESTRO
Petrovče 256, 3301 Petrovče
W: www.gostilna-maestro.com
E: luka.zaloznik@gmail.com
T: +386 (0)41 687 800

PICERIJA NEKROPOLIS
Petrov trg 7, 3311 Šempeter
W: www.nekropolis.si
E: Berosi2018mail.com T: +386 (0)3 570 15 21

PIZZERIA VERDI VERDI
Griže 125, 3302 Griže
W: www.verdi-verdi.com
E: info@verdi-verdi.com
T: +386 (0)41 805 068

PIZZERIA AFRIKA
Male Braslovče 13b, 3314 Braslovče
W: https://shorturl.at/jtvLU
E: pizzeria.afrika13@gmail.com
T: +386 (0)3 705 90 25,
T: +386 (0)51 310 323

GOSTILNA PICERIJA JAJČKA
Graščinska cesta 2, 3312 Prebold
W: www.jajcka.si
E: info@jajcka.si,
E: žan.kosenina@gmail.com
T: +386 (0)40 682 672

RESTAVRACIJE

RESTAVRACIJA GALERIJA OKUSOV
Novo Celje 9, 3301 Petrovče
W: www.galerijaokusov.si
E: info@galerijaokusov.si
T: +386 (0)31 657 605

RESTAVRACIJA CAMINO
Mala Pirešica 20, 3301 Petrovče
W: www.camino-restaurant.si
E: info@camino-restaurant.si
T: +386 (0) 41 677 000

RESTAVRACIJA MC HOTELA ŽALEC
Mestni trg 3, 3310 Žalec
W: www.mc-zalec.si
E: info@mc-zalec.si
T: +386 (0) 70 436 570

RESTAVRACIJA 3 POEZIJE (na gradu Komenda)
Grajski trg 1, 3313 Polzela
W: www.3poezije.si
E: 3poezije@gmail.com
T: +386 (0)386 41 738 814

KOZOLEC PRI RIBNIKU - HIŠA LISJAK
Miklavž pri Taboru 11, 3304 Tabor
W: www.hisa-lisjak.si
E: lisjak@hisa-lisjak.si
T: +386 (0)51 365 040

RESTAVRACIJA NOVA RAJNGLA
Preserje 9a, 3314 Braslovče
W: www.novarajngla.si
E: rezervacije@novarajngla.si
T: +386 (0)3 710 17 00

RESTAVRACIJA CENTER - HIŠA LISJAK
Čeplje 29 b, 3305 Vransko
W: www.hisa-lisjak.si
E: lisjak@hisa-lisjak.si
T: +386 (0)3 57 25 785

RESTAVRACIJA VERDE
Petrovče 94, 3301 Petrovče
W: www.verdebar.com
E: info@verdebar.com
T: +386 (0)41 390 290

HIŠA A
Levec 4, 3301 Petrovče
E: hisa.levec@gmail.com
T: +386 (0)591 31 385

STEAKHOUSE SALSA
Grušovlje 6 3311 Šempeter
W: www.steakhousesalsa.si
E: Info@steakhousesalsa.si
T: +386 (0)70 333 435

RESTAVRACIJA ZMAJEVA VRATA
Šlandrov trg 40, 3310 Žalec
W: www.kitajska-restavracija.com/mobile/zalec/zmajeva-vrata
T: +386 (0)3 571 50 38

TURISTIČNE KMETIJE

TURISTIČNA KMETIJA IN PIVOVARNA FLAJS

Cankarjeva ulica 4, Žalec
W: www.flajs.si
E: info@flajs.si
T: +386 (0)71 229 643

IZLETNIŠKA KMETIJA "PRI MLINARJU"

Gotovlje 45, Žalec
W: www.turisticnekmetije.si
E: pri.mlinarju@gmail.com
T: +386 (0)3 710 42 43

KMETIJA KOŠEC

Brinska cesta 4, 3313 Ločica ob Savinji
W: www.kmetijakosec.si
E: info@kmetijakosec.si
T: +386 (0)41 878 135

KMETIJA LAZNIK

Miklavž pri Taboru 10, 3304 Tabor
W: www.kmetija-laznik.si
E: info@kmetija-laznik.si
T: +386 (0)41/ 543 396

TURISTIČNA KMETIJA PODPEČAN

Galicija 51, Žalec
W: www.kmetijapodpecan.si
E: kmetija.podpecan@siol.net
T: +386 (0)31 676 729,
T: + 386 (0)3 572 80 45

TURISTIČNA KMETIJA SOKAN - RIBNIK STESKA

Studence 9, Žalec
W: www.ribnik-steska.si
E: eva.vrsnik@gmail.com
T: +386 (0)41 354 531

TURISTIČNA KMETIJA TRATNIK

Pongrac 165, 3302 Griže
W: https://shorturl.at/jtDEP
E: albina.tratnik@gmail.com
T: +386 (0)40 741 942

IZLETNIŠKA KMETIJA KOTAR

Pongrac 53, 3302 Griže
W: www.facebook.com/kmetija.kotar
E: kmetija.kotar@gmail.com
T: +386 (0)31 680 360

IZLETNIŠKA KMETIJA KRAJŠEK

Pernovo 42c, 3310 Žalec
W: www.facebook.com/izletniskakmetija.krajsek/
E: krajsek.sasa@gmail.com
T: +386 (0)41 646 015

TURISTIČNA KMETIJA KRAŠOVC

Pongrac 53, 3302 Griže
W: /
E: /
T: +386 (0)31 680 360

EKOLOŠKA KMETIJA KOZMAN

Podkraj 4, 3320 Velenje
W: www.eko-kmetija.eu
E: eva.kozman@gmail.com
T: +386 (0)31 859 002

PIKNIK PLAC

RIBNIK DRUŠKOVIČ

Sveti Lovrenc 79, 3312 Prebold
W: www.facebook.com/ribnik.druskovic.7
E: ana.semenc@gmail.com
T: +386 (0)41 783 186

OKUSI ZELENO ZLATO

FONTANA PIV ZELENO ZLATO

Savinjska cesta 11, 3310 Žalec
W: www.beerfountain.eu
E: tic@zkst-zalec.si
T: +386 (0)3 710 04 34

GREEN GOLD BREWING

Spodnje Grušovlje 2, 3311 Šempeter v Savinjski dolini
W: www.greengoldbrewing.com
E: luka@ggb.si
T: +386 (0)51 398 175

PIVOVARNA FLAJS

Cankarjeva ulica 4, Žalec
W: www.flajs.si
E: info@flajs.si
T: +386 (0)71 229 643

SAVINJSKA PIVOVARNA - CLEF BREWERY

Arja vas 19, 3301 Petrovče
W: www.clefbrewery.com
E: info@clefbrewery.com
T: +386 (0)3 713 19 40

LOKALNO SLASTNO ZA DOMOV

TRGOVINICA ZELENO ZLATO

Savinjska cesta 11, 3310 Žalec
W: www.turizem-zalec.si/sl/imenik/1238/trgovina-zeleno-zlato
E: trgovina@zkst-zalec.si
T: +386 (0)3 712 12 62,
T: +386 (0)31 704 400

ČOKOLADNI ATELJE DOBNIK

Šlandrov trg 1, Žalec
W: www.cokoladniatelje.si
E:info@cokoldaniatelje.si
T: +386 (0)3 710 31 06

IZ PEPELKINE KUHINJE

Savinjska cesta 41 -61, 3310 Žalec
W: www.izpepelkinekuhinje.si
E: info@izpepelkinekuhinje.eu
T: +386 (0) 41 681 419